

Οδηγός Σπουδών

2020-21

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ &
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2020-2021

Τον οδηγό επιμελήθηκε η Προϊσταμένη της Γραμματείας του Τμήματος, σε συνεργασία με τον Πρόεδρο, τον Αναπληρωτή Πρόεδρο και την Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης

- Το Πρόγραμμα Διδασκαλίας για το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021 είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος, [ΕΔΩ](#).

- Οι περιγραφές των προσφερόμενων μαθημάτων (2020-2021) είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα, [ΕΔΩ](#)

Λεπτομερής παρουσίαση του ανθρώπινου δυναμικού του Τμήματος στους παρακάτω συνδέσμους:

- ❖ [Μέλη ΔΕΠ](#)
- ❖ [Ομότιμοι Καθηγητές/τριες](#)
- ❖ [Ειδικοί Επιστήμονες](#)
- ❖ [Διοικητικό Προσωπικό](#)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΙΣΤΟΡΙΑ-ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ-ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

1.1. Περί του Παντείου Πανεπιστημίου, του Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ. και των διεθνολογικών σπουδών

1.1.1. Το Πάντειο: Ιστορική αναδρομή

1.1.2. Το Πάντειο σήμερα

1.1.3. Το Τμήμα Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών: Ένα νέο Τμήμα με μεγάλη παράδοση

1.2. Η διάρθρωση του Τμήματος σε Τομείς

1.3. Η διοίκηση του Τμήματος

1.3.1. Τα διοικητικά όργανα του Τμήματος

1.3.2. Τα διοικητικά όργανα του Τομέα

1.4. Το προσωπικό του Τμήματος

1.4.1. Διδακτικό προσωπικό

1.4.2. Διοικητικό προσωπικό

1.5. Γραφεία διδακτικού προσωπικού

2. Η ΦΟΙΤΗΣΗ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

2.1. Παιδαγωγική φιλοσοφία και μαθησιακοί στόχοι

2.2. Κανονισμός Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

2.3. Κανονισμός Εξετάσεων

2.4. Αθλητισμός

2.5. Γραφείο Σταδιοδρομίας

2.6. Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης

3. ΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ

- 3.1. ΠΜΣ «Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικών Σπουδών»
- 3.2. ΠΜΣ «Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Διακυβέρνηση
- 3.3. Διατμηματικό ΠΜΣ «Φύλο, Κοινωνία, Πολιτική»
- 3.4. Διδακτορικές σπουδές

4. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΑ

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Καθηγητής Κωνσταντίνος Υφαντής

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Αικατερίνη Κιζίρογλου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΤΟΜΕΩΝ

- ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ: Επίκουρη Καθηγήτρια Ζαχαρούλα Καραγιαννοπούλου
- ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μαρία Μένγκ-Παπαντώνη
- ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ: Αναπληρωτής Καθηγητής Ανδρέας Παπαστάμου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΣΕ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ - ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ: Ο Κοσμήτορας της Σχολής Διεθνών Σπουδών, Επικοινωνίας και Πολιτισμού και καθηγητής του Τμήματος, Χαρίσιος Ταγαράς και ο Πρόεδρος του Τμήματος, Καθηγητής Κωνσταντίνος Υφαντής

ΦΟΙΤΗΤΕΣ: 2.487 (έως και το Ακαδ. έτος 2020-2021)

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: 25 ΜΕΛΗ ΔΕΠ, 2 Ε.ΔΙ.Π.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ: 3

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ: Παλαιό Κτίριο, 2ος όροφος Λ. Συγγρού 136, Αθήνα 176 71
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: <http://des.panteion.gr> e-mail: des@panteion.gr
210-920-1041, 210-920-1392, 210-920-1389.

1. ΙΣΤΟΡΙΑ – ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ -ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

1.1. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ, ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Δ.Ε.Π.Σ. ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1.1.1. Το Πάντειο: Ιστορική Αναδρομή

Το Πάντειο ιδρύθηκε το 1927 και ανήκει στα τρία πρώτα ιδρύματα Πολιτικών Επιστημών στην Ευρώπη. Η δημιουργία του οφείλεται στα οράματα δύο, αγνώστων μεταξύ τους, νέων ανθρώπων που τους ένωναν σπουδές στη φημισμένη Ελεύθερη Σχολή Πολιτικών Επιστημών του Παρισιού, τον Γεώργιο Φραγκούδη και τον Αλέξανδρο Πάντο. Χάρη στον πρώτο, ο ναύαρχος Κουντουριώτης, τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας, εγκαινίασε το αρχικό κτίριο της Σχολής, που πρωτολειτούργησε το 1930 με 200 φοιτητές. Η περιουσία που άφησε ο δεύτερος με τη διαθήκη του – που εκτέλεσε ο Ελευθέριος Βενιζέλος, τότε Πρωθυπουργός της χώρας – ύστερα από προτροπή του Φραγκούδη, απέτρεψε τις οικονομικές αβεβαιότητες λειτουργίας της Σχολής και εμπέδωσε την παρουσία της στα ακαδημαϊκά δρώμενα της χώρας. Η Σχολή μετονομάστηκε έτσι Πάντειος Ανωτάτη Σχολή Πολιτικών Επιστημών.

Στα πρώτα χρόνια λειτουργίας της, σημαντική υπήρξε η συνδρομή του Γ. Παπανδρέου, τότε Υπουργού Παιδείας. Την περίοδο αυτή, η Σχολή λειτούργησε ως Ν.Π.Ι.Δ. που διοικήθηκε από εξαμελές Δ.Σ. Είχε δύο Τμήματα, το Πολιτικό-Ιστορικό και το Κοινωνικό-Οικονομικό, τριετούς φοίτησης. Σταδιακά, η Σχολή αναπτύχθηκε καταλαμβάνοντας σημαντική θέση στην ακαδημαϊκή ζωή του τόπου. Σταθμοί σε αυτή την πορεία υπήρξαν:

- Το 1936, όταν η Σχολή αναγνωρίστηκε ως «Κοινοφελές Ίδρυμα Ανωτάτης Εκπαίδευσης», με πτυχίο σημαντικό για την πρόσβαση και εξέλιξη στη Δημόσια Διοίκηση.
- Το 1937, όταν μετατράπηκε σε Ν.Π.Δ.Δ.
- Το 1951, με την εισαγωγή της πανεπιστημιακής οργάνωσης (Πρύτανης, Σχολή, Γενική Συνέλευση Καθηγητών), ενώ τα δύο Τμήματα της Σχολής ονομάστηκαν Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.
- Το 1963, όταν οι σπουδές έγιναν τετραετούς διάρκειας. Το τοπίο άλλαξε δραστικά μετά το 1974. Νέα μαθήματα ενσωματώθηκαν στα Προγράμματα Σπουδών και η όσμωση με τα μαθήματα της νομικής επιστήμης, που τότε κυριαρχούσαν, προσέδωσε ένα άλλο ενδιαφέρον και μια άλλη κατεύθυνση στη Σχολή. Το 1983 δημιουργήθηκαν τρία Τμήματα: Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, Δημόσιας Διοίκησης και Κοινωνιολογίας. Στην καμπή των εξελίξεων του 1989, η Σχολή μετατράπηκε (Π.Δ. 377/89) σε Πάντειο Πανεπιστήμιο Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών και απέκτησε άλλα πέντε νέα Τμήματα: Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Ψυχολογίας, Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Γενικό Τμήμα Δικαίου.

Κατά τη δεκαετία του 1990 στο Πάντειο δημιουργήθηκαν επιπλέον νέα Τμήματα: Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Κοινωνικής Πολιτικής, Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Κοινωνικής Ανθρωπολογίας. Παράλληλα το Πανεπιστήμιο βελτίωσε εντυπωσιακά τις κτιριακές του υποδομές. Το παλαιό-νεοκλασικό κτίριο ανακαινίσθηκε. Αναγέρθηκε το Νεότευκτο Επταώροφο Κτίριο. Αναπτύχθηκαν και άλλοι χώροι για τη στέγαση των ερευνητικών δραστηριοτήτων καθώς και το Γυμναστήριο.

1.1.2. Το Πάντειο σήμερα

Το Πάντειο, 85 χρόνια μετά, αποτελεί σήμερα ένα δυναμικό Α.Ε.Ι. με εθνική απήχηση και διεθνές προφίλ. Στο διδακτικό του προσωπικό εντάσσονται 250 μέλη ΔΕΠ (Καθηγητές, Αναπληρωτές Καθηγητές, Επίκουροι Καθηγητές και Λέκτορες), ενώ στις 4 Σχολές και στα 9 Τμήματά του έχει περίπου 16.500 εγγεγραμμένους φοιτητές, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι ενεργοί. Στο Πάντειο λειτουργούν ακόμα 3 Ερευνητικά Ινστιτούτα, 4 Εργαστήρια, 19 Ερευνητικά Κέντρα, Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης.

Το Πάντειο έχει πρωτοποριακούς πολιτικούς και κοινωνικούς προσανατολισμούς, συμμετέχει στο κοινωνικό γίγνεσθαι, είναι ανοικτό στη διεθνή κοινότητα και υποδέχεται πολλούς αλλοδαπούς φοιτητές από τη Μεσόγειο, τη Νοτιοανατολική Ευρώπη κ.λπ. Πρόκειται για ένα Α.Ε.Ι. με σαφή ευρωπαϊκό-διεθνή προσανατολισμό: Έδρες Jean Monnet, συμμετοχή στα Ευρωπαϊκά Προγράμματα Erasmus, Leonardo, Tempus, Equal, Equarol, Georac κ.λπ., πολλές διεθνείς συνεργασίες, διμερείς συμβάσεις με δεκάδες Πανεπιστήμια και Ινστιτούτα πολλών ευρωπαϊκών χωρών, αλλά και πολυμερείς, όπως το Euromaster "Human Rights and Democratisation". Στην τρέχουσα περίοδο προωθούνται νέες διεθνείς συνεργασίες. Εντυπωσιακή εξάλλου είναι η δραστηριότητα του Παντείου στις Μεταπτυχιακές Σπουδές.

1.1.3. Το Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών

Ένα νέο Τμήμα με μεγάλη παράδοση

Το Πάντειο Πανεπιστήμιο έχει μεγάλη διεθνολογική παράδοση, που σημαδεύτηκε ήδη προπολεμικά με την παρουσία ενός από τους μεγαλύτερους Έλληνες διεθνολόγους, του Στέλιου Σεφεριάδη. Το Διεθνές Δίκαιο αποτελούσε από πολύ νωρίς βασικό συστατικό στοιχείο του προγράμματος μαθημάτων στην τότε Πάντειο Σχολή, ακόμα και κατά την περίοδο της τριετούς φοίτησης. Το 1963-64, στο Πρόγραμμα του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης εντάχθηκε μάθημα Διεθνών Σχέσεων που διδάχτηκε από τον Καθηγητή Διεθνούς Δικαίου Γ. Τενεκίδη, με την επικουρία αργότερα του τότε πανεπιστημιακού βοηθού Γ. Κρασιδιώτη – μετέπειτα αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών. Έτσι, τα μαθήματα «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο», «Διπλωματική Ιστορία», «Ειδικά Θέματα Διεθνούς Δικαίου», «Διεθνείς Σχέσεις» αποτέλεσαν τον πρόδρομο και την αφετηρία των εξελίξεων που οδήγησαν στο σημερινό πρόγραμμα σπουδών.

Πράγματι, αυτός ο πυρήνας μαθημάτων αναπτύχθηκε εντυπωσιακά την επαύριον της Μεταπολίτευσης, όταν κυρίως διευρύνθηκαν και καθιερώθηκαν οι Διεθνείς Σχέσεις ως βασικός κορμός των γνωστικών αντικειμένων. Η όλη ανάπτυξη των Διεθνολογικών Σπουδών, ιδίως στη διάσταση των Διεθνών Σχέσεων που διευρύνθηκε στη δεκαετία του 1980, ανταποκρινόταν σε ένα γενικότερο κλίμα πολιτικοκοινωνικών αντιλήψεων της εποχής, που κυριάρχησε στη χώρα, με ραγδαία ανάπτυξη των Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών, ενώ επήλθε επίσης λόγω των αναγκών και των θεωρήσεων της λειτουργίας του διεθνούς συστήματος, αλλά και των εθνικών προτεραιοτήτων σε έναν ραγδαία μεταβαλλόμενο κόσμο. Τούτο οριζόταν από το Κυπριακό πρόβλημα μετά την τουρκική εισβολή και κατοχή της Κύπρου το 1974, τις ελληνοτουρκικές τριβές για το καθεστώς του

Αιγαίου, μειονοτικά και άλλα ζητήματα, άλλα προβλήματα στη Βαλκανική/Εθνική περίμετρο, την ενσωμάτωση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα/Ένωση, τη συμμετοχή σε διεθνή όργανα και θεσμούς κ.λπ. Τη μετάβαση αυτή καθοδήγησαν και υπηρέτησαν αρχικά, εκτός του Γ. Τενεκίδη, οι Καθηγητές Σπ. Καλογερόπουλος-Στράτης, Α.Β. Παπακώστας και αργότερα οι Καθηγητές Χ. Ροζάκης, Θ. Χριστοδουλίδης, Δ. Κώνστας.

Αναμφίβολα, τη δεκαετία του 1980, σημειώθηκε σε εθνική κλίμακα άνθηση των Διεθνών Σχέσεων. Σε ακαδημαϊκό επίπεδο το Πάντειο κατέκτησε δεσπόζουσα θέση σε αυτή τη νέα κατάσταση. Δημιούργησε, στο ήδη ιδρυμένο από το 1983 Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, ένα πλήρες και ισορροπημένο σε μαθήματα πρόγραμμα διεθνών σπουδών με νομικές και πολιτικές κατευθύνσεις, πρωτοποριακό στην Ελλάδα. Στο νέο ισχυρό Διεθνολογικό Τμήμα, που προέκυψε το 1997, από την κατάτμηση του παλαιού Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, διαμορφώθηκε τελικά ένα πρόγραμμα με έντονο διεπιστημονικό χαρακτήρα που ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες συμμετοχής της χώρας μας στο διεθνές και στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι από νομικής και πολιτικής σκοπιάς, χωρίς να απουσιάζει η οικονομική πλευρά των Διεθνών Σχέσεων, και βέβαια οι διαστάσεις της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

Το πρόγραμμα αυτό στηρίζουν, με τη διδασκαλία και την ερευνά τους μέλη ΔΕΠ, υψηλού επιπέδου, πολλά με μεγάλη διεθνή εμπειρία. Δεν είναι τυχαίο ότι το Πάντειο, στο πεδίο των Διεθνολογικών Σπουδών αποτέλεσε παράδειγμα για άλλα Α.Ε.Ι. που απέκτησαν Τμήματα Διεθνών Σπουδών (βλέπε Οικονομικό Αθήνας, Μακεδονίας, Πειραιά). Πρέπει να σημειωθεί ότι στα χαρακτηριστικά του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ. περιλαμβάνεται η συστηματική μελέτη τόσο της θεωρίας όσο και της πρακτικής, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Μια τέτοια απαιτητική σφαιρική και διεπιστημονική θεώρηση δεν προσφέρει στον φοιτητή απλά την αναγκαία για τη λήψη του πτυχίου γνώση, αλλά και την απαραίτητη βάση είτε για μεταπτυχιακές σπουδές είτε για πρόσβαση στην αγορά εργασίας (ΥΠ.ΕΞ., Διεθνής/Εθνική Υπαλληλία, Ε.Ε., στελέχη Μ.Κ.Ο., ιδιωτικού τομέα κ.λπ.). Η θεσμοθέτηση για τους προπτυχιακούς φοιτητές της πρακτικής άσκησης από την ακαδημαϊκή περίοδο 2005-06 απετέλεσε τομή στα πλαίσια του νέου ανανεωμένου προγράμματος σπουδών του Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ.

1.2. Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ

Προκειμένου να οργανωθούν καλύτερα οι εκπαιδευτικές και διοικητικές λειτουργίες του Τμήματος, αυτό χωρίζεται σε επιμέρους Τομείς συναφών γνωστικών αντικειμένων. Σύμφωνα με αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης, το Τμήμα περιλαμβάνει τρεις Τομείς: - Διεθνών Σχέσεων, - Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεσμών - Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας και Πολιτισμικών Σχέσεων. Τα γνωστικά αντικείμενα του κάθε Τομέα ορίστηκαν ως εξής:

Τομέας Διεθνών Σχέσεων

Ιστορία των Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικής. • Θεωρία και Μεθοδολογία των Διεθνών Σχέσεων. • Διεθνής Πολιτική. • Συγκριτική Πολιτική. • Στρατηγικές Σπουδές. • Επίλυση Συγκρούσεων. • Πολιτική Φιλοσοφία. • Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής. • Διεθνείς Σχέσεις. • Πολιτιστική Διπλωματία. • Θρησκεία και Διεθνείς Σχέσεις. • Φύλο και Διεθνείς Σχέσεις • Εξωτερική Πολιτική Μεγάλων Δυνάμεων. • Μελέτη Χωρών και Περιοχών με έμφαση σε Βαλκάνια, Ρωσία, Τουρκία, Μέση Ανατολή, Ευρώπη, Ηνωμένες Πολιτείες. • Ελληνική Εξωτερική και Αμυντική Πολιτική. • Ευρωπαϊκή Πολιτική. • Ελληνική Εξωτερική & Αμυντική Πολιτική. • Πολιτικές Όψεις των Διεθνών Θεσμών

Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεσμών

Θεωρία - Μεθοδολογία και Ιστορία του Δικαίου, του Ευρωπαϊκού Δικαίου και του Διεθνούς Δικαίου. • Διεθνές δίκαιο. • Διεθνείς Οργανισμοί. • Διπλωματικές Σπουδές. • Δίκαιο και Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. • Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο. • Ευρωπαϊκή και Διεθνής Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων • Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Πολιτικές για την Ενέργεια και την προστασία του Περιβάλλοντος • Ευρωπαϊκό και Διεθνές Ποινικό δίκαιο (ουσιαστικό και δικονομικό).

Τομέας Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας και Πολιτισμικών Σχέσεων

Μικροοικονομική • Μακροοικονομική & Νομισματική θεωρία. • Οικονομική Ιστορία. • Οικονομική Ανάπτυξη Καινοτομία, Κλαδική Οικονομία. • Διεθνής Οικονομική. • Διοίκηση Επιχειρήσεων. • Διεθνή Οικονομική & Οικονομική Ολοκλήρωση. • Financial Economics. • Ποσοτικές Μέθοδοι. • Πολιτική Οικονομία.

1.3. Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πρόεδρος: Καθηγητής Κ. Υφαντής.

Διευθυντές Τομέων: Διεθνών & Ευρωπαϊκών Θεσμών: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μ. Μένγκ-Παπαντώνη • Διεθνών Σχέσεων: Επίκουρη Καθηγήτρια Ζ. Καραγιαννοπούλου • Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας & Πολιτισμικών Σχέσεων: Αναπληρωτής Καθηγητής Α. Παπαστάμου.

Γραμματέας: Αικ. Κιζίρογλου

1.3.1. Τα διοικητικά όργανα του Τμήματος

Το Τμήμα διοικείται από τη Γενική Συνέλευση και τον/την Πρόεδρο.

Η **Γενική Συνέλευση (ΓΣ)** αποτελείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τα μέλη ΔΕΠ, εκπρόσωπο των προπτυχιακών φοιτητών, εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών (κατά το ποσοστό που ορίζει ο νόμος) και έναν εκπρόσωπο ανά κατηγορία των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού και του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού. Η ΓΣ καθορίζει την εκπαιδευτική και ερευνητική πολιτική του Τμήματος και έχει τη γενική εποπτεία της λειτουργίας του.

Ο/Η **Πρόεδρος** εκπροσωπεί το Τμήμα. Συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση, καταρτίζει την Ημερήσια Διάταξη και προεδρεύει των εργασιών των οργάνων αυτών. Εισηγείται στη ΓΣ, συγκροτεί Επιτροπές και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών τους. Προΐσταται των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος.

1.3.2. Τα διοικητικά όργανα του Τομέα

Ο Τομέας διοικείται από τη Γενική Συνέλευση και από τον Διευθυντή του.

Η **Γενική Συνέλευση** αποτελείται από τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα και έναν εκπρόσωπο ανά κατηγορία των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού και του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού. Η ΓΣ εκλέγει τον Διευθυντή, υποβάλλει προτάσεις σχετικά με το Πρόγραμμα Σπουδών στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, κατανέμει τα κονδύλια του προϋπολογισμού του Τομέα και

Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών
Department of International, European and Area Studies

εισηγείται σχετικά με την κατανομή του διδακτικού έργου στα μέλη ΔΕΠ, τα γνωστικά αντικείμενα των προκηρύξεων νέων θέσεων και τη σύνθεση των επιτροπών κρίσης στη ΓΣ του Τμήματος.

Ο/Η **Διευθυντής** του Τομέα συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση, καταρτίζει την Ημερήσια Διάταξη, προεδρεύει των εργασιών της ΓΣ και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών της.

1.4. ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

1.4.1. Διδακτικό – Ερευνητικό Προσωπικό

ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (Μ.Δ.) στις Διεθνείς Υποθέσεις, American University, Washington D.C.
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) στις Διεθνείς Σχέσεις, American University Washington D.C.
- Postdoctoral Fellow – Visiting Scholar, Harvard University.

Θεωρία Διεθνών Σχέσεων

ΚΑΙΡΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Καθηγητής (Αναστολή Καθηκόντων)

- Πτυχίο Τμήματος Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ.
- Διδακτορικό, Fletcher School of Law and Diplomacy, Tufts University. Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πανεπιστήμιο New Hampshire, U.S.A.

Διεθνείς Σχέσεις, Συγκριτική Πολιτική

ΛΑΒΔΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο (Άριστα) Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- MSc στην Πολιτική και Διεθνείς Σχέσεις, London School of Economics, UK
- MS στην Πολιτική Επιστήμη κα Δημόσιες Πολιτικές, Massachusetts Institute of Technology, USA
- PhD στην Πολιτική Επιστήμη, The University of Manchester, UK

Ευρωπαϊκή Πολιτική και Ομάδες Συμφερόντων

ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο Οικονομικής Επιστήμης Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσσαλονίκης
- M.A. Οικονομικών, Παν/μιο Illinois, Urbana
- Ph.D. Οικονομικών, Παν/μιο Illinois, Urbana

Διεθνής Πολιτική Οικονομία

ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο (First Class B.A.) Σχολής Φιλοσοφίας, Πολιτικής και Οικονομικών, Παν/μιο Οξφόρδης
- M.A. Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, Παν/μιο Stanford

Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών
Department of International, European and Area Studies

- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, Παν/μιο Stanford

Διεθνείς Σχέσεις – Στρατηγικές Σπουδές

ΠΑΣΣΑΣ ΑΝΑΡΓΥΡΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο Πολιτικών Επιστημών και Διεθνών Σχέσεων του Ελεύθερου Πανεπιστημίου Βρυξελλών (ULB) (Distinction).
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα ειδίκευσης (Licence Speciale) στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, Ινστιτούτο Ευρωπαϊκών Σπουδών του Ελεύθερου Πανεπιστημίου των Βρυξελλών (ULB) (Distinction).
- Διδακτορικό Δίπλωμα, Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης της Παντείου ΑΣΠΕ (άριστα).

Θέματα Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης, Δημόσια Πολιτική, Δημόσια Διοίκηση.

ΤΑΓΑΡΑΣ ΧΑΡΙΣΙΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσσαλονίκης
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (Licence) Ευρωπαϊκού Δικαίου, Ελεύθερο Παν/μιο Βρυξελλών
- Διδακτορικό Δίπλωμα Νομικού Τμήματος Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσσαλονίκης

Ευρωπαϊκό Δίκαιο – Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο

ΥΦΑΝΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο, Τμήμα Νομικής, ΑΠΘ
- Διδακτορικό στις Διεθνείς Σχέσεις, University of Bradford, UK

Διεθνείς Σχέσεις με έμφαση στις Σπουδές Ασφαλείας

ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο Νομικής, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου III, Robert Schuman
- Δίπλωμα αγγλικού δικαίου, London School of Economics
- DEEA στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Κολλέγιο της Ευρώπης, Bruges
- LL.M στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Hughes Hall, Cambridge University
- Doctorat στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου III, RobertSchuman
- Post-doctoral Research Fellow, University of Michigan, Ann Arbor (MI)

Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Πολιτικές

ΓΚΟΦΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

- Πτυχίο στις Διεθνείς & Ευρωπαϊκές Οικονομικές Σπουδές, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- M.A. στη Διεθνή Πολιτική Οικονομία, University of Warwick.
- Ph.D. στη Πολιτική Επιστήμη & Διεθνείς Σπουδές, University of Warwick
Θεωρία

Επιστημολογία Διεθνών Σχέσεων.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

- Πτυχίο Νομικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- MSc στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, London School of Economics and Political Science
- PhD στις Διεθνείς Σχέσεις, London School of Economics and Political Science

Πολιτική Φιλοσοφία και Διεθνείς Σχέσεις

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ-ΝΕΔΑ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

- Πτυχίο Νομικής, Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Strasbourg III, Γαλλία
- D.E.A. στο Δημόσιο Δίκαιο, Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Strasbourg III, Γαλλία
- Διδάκτωρ Νομικής, Τμήμα Νομικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- Σπουδές Νομικής Ορολογίας και Μετάφρασης γαλλικά-γερμανικά, Ινστιτούτο Συγκριτικού Δικαίου του Παν/μίου Strasbourg III

Συνταγματικό Δίκαιο, Συγκριτικό Δημόσιο Δίκαιο

ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

- Πτυχίο Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, Πάντειο Πανεπιστήμιο (άριστα)
- Διδακτορικό, Department of Politics and International Relations, Lancaster University, Ην. Βασίλειο

Ανάλυση Διεθνούς Πολιτικής και Στρατηγικές Σπουδές

ΚΟΠΠΑ ΜΑΡΙΑ-ΕΛΕΝΗ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- DEA Συγκριτικής Πολιτικής, Παν/μιο ParisX – Nanterre
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Doctorat) Πολιτικής Επιστήμης, Παν/μιο Paris X – Nanterre

Συγκριτική Πολιτική Ανάλυση με έμφαση στα Βαλκάνια

ΜΕΝΓΚ-ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ ΜΑΡΙΑ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (D.E.A.) στο Δίκαιο των Συναλλαγών και το Οικονομικό Δίκαιο, Παν/μιο Panthéon-Assas (Paris II)
- Διδακτορικό Δίπλωμα Παν/μίου Panthéon-Assas (Paris II)

Ευρωπαϊκό Δίκαιο Επιχειρήσεων

ΠΑΠΑΣΤΑΜΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

- Πτυχίο Οικονομικών Επιστημών, Σχολή Οικονομικών Επιστημών, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Μ.Α. στην Ευρωπαϊκή Οικονομία, Ινστιτούτο Ευρωπαϊκών Σπουδών, Université libre de Bruxelles (ULB), Βέλγιο.
- Διδακτορικό, Τμήμα Μεθοδολογίας & Ιστορίας της Επιστήμης, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Δίπλωμα, Τμήμα Εμπορικών Ακολούθων, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης.

Ευρωπαϊκή Οικονομία

ΣΙΔΕΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

- Πτυχίο Σχολής Οικονομικών Επιστημών, Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (M.Sc.) σε Οικονομικά, Birkbeck College, University of London
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) σε Οικονομικά, European University Institute, Department of Economics

Διεθνής Πολιτική Οικονομία

ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

- Πτυχίο Οικονομικής Επιστήμης, Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΑΣΟΕΕ)
- Διδακτορικό Δίπλωμα, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Οικονομική Πολιτική

ΣΥΡΙΓΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής (Αναστολή Καθηκόντων)

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, Παν/μιο Bristol

Διεθνές Δίκαιο – Διεθνείς Σχέσεις

ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, Επίκουρη Καθηγήτρια

- Πτυχίο Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών, Πανεπιστήμιο της Κολωνίας, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας
- Διδάκτωρ Νομικής, Πανεπιστήμιο της Κολωνίας, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

Ευρωπαϊκό Διοικητικό Δίκαιο και Ευρωπαϊκό Δίκαιο του Περιβάλλοντος

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ, Επίκουρη Καθηγήτρια (επί Θητεία)

- Πτυχίο Θεολογικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (M.Th.) στην Ιστορία και τη Φιλοσοφία των Θρησκειών, King's College, London
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) στις Πολιτικές Επιστήμες, Technische Universität Darmstadt

Συγκριτική & Διεθνής Πολιτική με Έμφαση σε Ζητήματα Ταυτοτήτων

ΜΑΡΟΥΔΑ ΜΑΡΙΑ-ΝΤΑΝΙΕΛΛΑ, Επίκουρη Καθηγήτρια

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
- Diplome Erasmus, Leiden Rijksuniversiteit, Ολλανδία
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα ΠΜΣ Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου
- Διδακτορικό Δίπλωμα Διεθνούς Δικαίου, Τμήμα Διεθνών κι Ευρωπαϊκών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου

Διεθνές Δίκαιο – Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο

ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, Επίκουρος Καθηγητής

- Πτυχίο Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, Παν/μιο Πειραιώς
- Μ.Α. Οικονομικών, Παν/μιο Καλιφόρνιας, Santa Barbara
- Διδακτορικό Δίπλωμα Οικονομικών, Παν/μιο Καλιφόρνιας, Santa Barbara

Διεθνής Πολιτική Οικονομία

ΠΛΑΤΙΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, Επίκουρος Καθηγητής (επί Θητεία)

- Πτυχίο Πολιτικής Επιστήμης & Διεθνών Σπουδών (κατεύθυνση Διεθνών Σπουδών), Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών
- Ph.D. στην Πολιτική Επιστήμη, στο πεδίο της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης, Πολιτικής και Διακυβέρνησης, Πανεπιστήμιο της Βόννης (Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn)

Διεθνής και Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση για το Περιβάλλον και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

ΤΣΟΛΚΑ ΟΛΓΑ, Επίκουρη Καθηγήτρια

- Πτυχίο από τη Νομικής Σχολής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
- Διδακτορικό δίπλωμα Νομικής από τη Νομική Σχολή του Albert-Ludwigs Universität της πόλης Freiburg/Br. της Γερμανίας Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο,

Διεθνές και Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο

ΔΗΜΑΔΑΜΑ ΖΕΦΗ (ΕΔΙΠ)

- Πτυχίο Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (M.Sc.) Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πάντειο Πανεπιστήμιο (Υποτροφία ΙΚΥ)

Περιβαλλοντικές πολιτικές, ανάπτυξη διακυβέρνηση

Ομότιμοι Καθηγητές

ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Πτυχίο Δημόσιας Διοίκησης & Πολιτικών Επιστημών Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Πτυχίο Φιλοσοφικής και Παιδαγωγικής Ψυχολογίας Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- D.E.A. Συγκριτικής Πολιτικής Παν/μίου Paris I- Σορβόννη
- Διδακτορικό Δίπλωμα Πολιτικής Επιστήμης Παν/μίου Paris I - Σορβόννη

Πολιτικές Δυνάμεις – Ελληνική Πολιτική

ΠΕΡΡΑΚΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Δίπλωμα του Ινστιτούτου Ανωτέρων Ευρωπαϊκών Σπουδών, Στρασβούργο
- Δίπλωμα Διεθνούς και Συγκριτικού Δικαίου των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Διεθνούς Ινστιτούτου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Στρασβούργο
- Διδάκτωρ Διεθνούς Δικαίου Νομικής Σχολής Δημοκριτείου Παν/μίου Θράκης

Διεθνές Δίκαιο, Διεθνείς και Ευρωπαϊκοί Θεσμοί

ΠΕΤΡΙΝΙΩΤΗ ΞΑΝΘΗ

- Bachelor of Arts, Πανεπιστήμιο Concordia, Μόντρεαλ
- Master of Arts, Πανεπιστήμιο Carleton, Οττάβα

- Διδακτορικό Δίπλωμα της Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών
Οικονομική της Εργασίας

ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- LL.B. (Cantab) Master στο Διεθνές Δίκαιο, Παν/μιο Cambridge
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph. D. Cantab), Παν/μιο Cambridge
- Southern European Fellow of International Law, Νομική Σχολή, Παν/μιο Yale

Διεθνές Δίκαιο με έμφαση στο Διεθνές Δίκαιο του Περιβάλλοντος

ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

- Πτυχίο οικονομικών του 5^{ου} Τμήματος του Πανεπιστημίου της Σορβόνης (École des Hautes Etudes en Sciences Sociales)
- Doctorat 3e Cycle στις οικονομικές Επιστήμες του Πανεπιστημίου της Σορβόνης (Θέμα Διατριβής: Διεθνές Εμπόριο και Συγκυρία)
- Doctorat d' Etat στις Οικονομικές Επιστήμες του Πανεπιστημίου του Παρισιού II

Διακρατική και Πολυεθνική Οικονομική Ολοκλήρωση

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

- Πτυχίο Νομικής Παν/μίου Γενεύης
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ινστιτούτου Ανωτάτων Διεθνών Σπουδών Γενεύης
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (D.E.S.) Ανωτάτων Σπουδών Δημοσίου Δικαίου Παν/μίου Γενεύης
- Διδακτορικό Δίπλωμα Τμήματος Νομικών Επιστημών Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσσαλονίκης

Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση

ΤΟΥΝΤΑ ΦΕΡΓΑΔΗ ΑΡΕΤΗ

- Πτυχίο Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών
- Διδακτορικό Δίπλωμα Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών

Ελληνική Διπλωματική Ιστορία με έμφαση στην περίοδο του Μεσοπολέμου

ΤΣΑΛΤΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

- Πτυχίο Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (D.E.S.) Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου της Ανάπτυξης, Παν/μιο Νίκαιας

- Δίπλωμα Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Ανωτάτων Διεθνών Σπουδών, Παν/μιο Νίκαιας
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Doctoratd' Etat) στο Δίκαιο, Παν/μιο Νίκαιας

Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο με έμφαση στο Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας, στο Διεθνές Δίκαιο της Ανάπτυξης και στο Διεθνές Δίκαιο του Περιβάλλοντος

ΧΙΟΥ ΜΑΝΙΑΤΟΠΟΥΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
- Διδακτορικό Δίπλωμα Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών

Διεθνείς και Ευρωπαϊκοί Θεσμοί

1.4.2. Διοικητικό Προσωπικό Γραμματέας του Τμήματος

Αικατερίνη Κιζίρογλου 210 920-1041

Τσουκαλά Ελένη 210 920-1392

Ευαγγελία Τσιμιζηλή 210 920-1389

Ε.Ε.ΔΙ.Π. Γεώργιος Καπούλας

1.5. ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ & E-MAIL

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Αρβανιτόπουλος Κωνσταντίνος ΙΔΙΣ c.arvanitopoulos@panteion.gr
Καιρίδης Δημήτριος (Αναστολή Καθηκόντων από 7/7/19) keridis@panteion.gr
Λάβδας Κωνσταντίνος ΙΔΙΣ k.lavdas@panteion.gr
Παπάζογλου Χρήστος 311 cpapazog@gmail.com
Παπασωτηρίου Χαράλαμπος ΙΔΙΣ hpapasot@panteion.gr
Πασσάς Ανάργυρος 303 apassas@panteion.gr
Ταγαράς Χαρίσιος ΣΤ4 tagaras@panteion.gr
Υφαντής Κων/νος 314 kifantis@panteion.gr
Χατζόπουλος Βασίλειος 314 vasshatz@panteion.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Γκόφας Ανδρέας ΙΔΙΣ a.gofas@panteion.gr
Ευαγγελόπουλος Γεώργιος 310 g_evangelopoulos@panteion.gr
Κανελλοπούλου Μαρία-Νέδα 303 mkanellop@hotmail.co.uk
Κολιόπουλος Κωνσταντίνος 310 k.koliopoulos@panteion.gr
Κοππά Μαριλένα 305 mkoppa@otenet.gr
Παπαντώνη Μαρία 317 ECEFIL Mar.pantoni@panteion.gr
Παπαστάμου Ανδρέας 210 a.papastamou@panteion.gr
Σιδέρης Δημήτριος 210 dsideris@bankofgreece.gr
Στασινόπουλος Γεώργιος 311 gstas@panteion.gr
Συρίγος Ευάγγελος (Αναστολή Καθηκόντων από 7/7/19) angelos@syrigos.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Καραγεώργου Βασιλική 312 + ΜΕΡΠΕΛΛΑΝ vkaragiorgou@yahoo.gr
Καραγιαννοπούλου Χαρά 305 charakara@panteion.gr
Μαρούδα Ντανιέλα Η4 ΕΚΕΚΔΑΑΔ danmarouda@hotmail.com

Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών
Department of International, European and Area Studies

Μαστρογιάννης Αναστάσιος 115 mastrotasos@panteion.gr

Πλατιάς Χαράλαμπος 312 + ΕΚΕΠΕΚ Ch.platias@panteion.gr

Τσόλκα Όλγα 317 tsolkaolg@gmail.com

ΕΔΙΠ

Γ.Καπούλας gkarou@yahoo.gr

Ζ. Δημαδάμα Η4 zedimadama@yahoo.gr

2. Η ΦΟΙΤΗΣΗ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

2.1. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Το πρόγραμμα σπουδών επιδιώκει την πολύπτυχη, διεπιστημονική και διεπιστημολογική καλλιέργεια ακαδημαϊκών δεξιοτήτων, όπως η κριτική σκέψη, η τεκμηριωμένη διαλογική επιχειρηματολογία και η κατανόηση σύνθετων θεωρητικών και εμπειρικών ζητημάτων γύρω από τα διεθνή και ευρωπαϊκά δρώμενα. Καταστατική αποστολή του προγράμματός μας είναι η απροκατάληπτη, θεωρητικά θεμελιωμένη και εμπειρικά ελεγμένη προσπέλαση των δικαιοκικών, πολιτικών και οικονομικών συνιστωσών ενός φύσει δυναμικού κόσμου με στόχο τη διάπλαση της επιστημονικής προσωπικότητας των σπουδαστών μας, έτσι ώστε να αποτελέσουν τους αυριανούς κοινωνούς και λειτουργούς μιας ανθρωποκεντρικής, δικαιοκρατικής και στοχαζόμενης κοινωνίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Πέρα από την ανωτέρω γενική παιδαγωγική φιλοσοφία, στους μαθησιακούς στόχους του προγράμματος περιλαμβάνονται ενδεικτικά:

Μαθησιακοί Στόχοι	Εργαλεία Επίτευξης
Διεθνοποίηση και ενίσχυση της εξωστρέφειας της φοιτητικής μας κοινότητας	Συμμετοχή σε προγράμματα φοιτητικής κινητικότητας (π.χ. Erasmus) και διεθνή θερινά σχολεία του Τμήματος που δίνουν την δυνατότητα σφυρηλάτησης διεθνών δικτύων συνεργασίας
Καλλιέργεια ερευνητικών δεξιοτήτων	Πρόγραμμα δοκίμων ερευνητών στα έξι ερευνητικά κέντρα του τμήματος
Συγκρότηση επιστημικής κουλτούρας	Έμφαση στους κανόνες ακαδημαϊκής δεοντολογίας με αναφορά στα όργανα και τις δημοσιοποιημένες πολιτικές του Τμήματος
Διασύνδεση με αγορά εργασίας και κοινωνικούς φορείς	Πρόγραμμα πρακτικής άσκησης

2.2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ο επικαιροποιημένος Κανονισμός Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών εγκρίθηκε από την ΓΣ του Τμήματος στις 16 Δεκεμβρίου 2020.

Άρθρο 1. Γενικές διατάξεις και αρχές

1. Ο πρώτος κύκλος σπουδών του Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών (ΔΕΠΣ) οργανώνεται με βάση το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ). Η παρακολούθηση του ΠΠΣ αποσκοπεί στην επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών/τριών,¹ με την ανάπτυξη ειδικευμένων γνώσεων και ερευνητικών δεξιοτήτων, στα πεδία των διεθνών σχέσεων, των στρατηγικών σπουδών, της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, του διεθνούς δικαίου, της διεθνούς πολιτικής οικονομίας και της δημόσιας πολιτικής σύμφωνα με τα καλύτερα διεθνή ακαδημαϊκά πρότυπα και τις συνεχώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις ενός ανταγωνιστικού διεθνούς και εσωτερικού επαγγελματικού τοπίου. Με την επιτυχή ολοκλήρωση της προβλεπόμενης ελάχιστης διάρκειας φοίτησης αποκτάται τίτλος σπουδών που καθομολογείται και απονέμεται από το Πάντειο Πανεπιστήμιο και το οποίο φέρει τον τίτλο «Πτυχίο Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών».
2. Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας (ΕΚΛ) του ΠΠΣ αφορά ζητήματα διεύθυνσης, διοίκησης, οργάνωσης και διάρθρωσης σπουδών τα οποία είτε συμπληρώνουν και εξειδικεύουν είτε δεν προβλέπονται, ειδικότερα, από τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα Π.Δ. (ΦΕΚ 128/τ.Α'/23-6-1997 & 119/τ.Α/28-5-2013) για την ίδρυση και τη μετονομασία του Τμήματος αντίστοιχα, και τις αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων του Παντείου Πανεπιστημίου και του ΔΕΠΣ, όπως όλα αυτά ισχύουν, τροποποιούνται και αναθεωρούνται κάθε φορά. Διέπεται από τα οριζόμενα στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Παντείου Πανεπιστημίου ο οποίος υπερισχύει σε περίπτωση που τυχόν διαπιστωθεί ασυμβατότητα διατάξεων μεταξύ των δυο Κανονισμών.

¹ Στη συνέχεια, χρησιμοποιείται ο όρος «φοιτητής»/«φοιτητές» εννοώντας όλους τους φοιτούντες ανεξαρτήτως φύλου.

3. Η τήρηση ή παράβαση των διατάξεων του παρόντος υπόκεινται στις προβλέψεις, πρόνοιες, ελευθερίες και περιορισμούς που ορίζει το εν γένει ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο, όπως αυτό αναλύεται στην αμέσως προηγούμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου. Υπό την προϋπόθεση αυτή, η ερμηνεία και η εφαρμογή του ΕΚΛ πρέπει να γίνεται με καλή πίστη και σύμφωνα με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.
4. Με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων του άρθρου 1 παρ. 2 & 3 του παρόντος, αρμόδια όργανα για να ερμηνεύουν και να εξουσιοδοτούν την εφαρμογή του ΕΚΛ, καθώς και να ρυθμίζουν κάθε ζήτημα που δεν προβλέπεται από αυτόν, είναι η Γενική Συνέλευση και ο Πρόεδρος του Τμήματος.
5. Ο ΕΚΛ δύναται να βελτιώνεται, να συμπληρώνεται και να αναθεωρείται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος ΔΕΠΣ, μετά από εισήγηση του Προέδρου του σε συνεργασία με την Επιτροπή Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΕΠΠΣ). Η τελευταία, που αποτελείται από πέντε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, ορίζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης μετά από εισήγηση του Προέδρου.
6. Ο ΕΚΛ και το ΠΠΣ επιδιώκεται να εφαρμόζονται στο σύνολο των διοικητικών και ακαδημαϊκών δράσεων και διαδικασιών με βέλτιστη αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας στο πλαίσιο της χρηστής ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Το ακαδημαϊκό και διοικητικό προσωπικό και οι φοιτητές πρέπει να εξοικειώνονται ώστε να κάνουν χρήση αυτών των τεχνολογιών και των σχετικών ηλεκτρονικών εργαλείων εκπαίδευσης και διοικητικών υπηρεσιών που διαθέτουν και αξιοποιούν το Πάντειο Πανεπιστήμιο και το Τμήμα ΔΕΠΣ.

Άρθρο 2. Η φυσιγνωμία και ο σκοπός του ΠΠΣ

1. Σκοπός του ΠΠΣ είναι η άρτια επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών στα δύο κύρια επιστημονικά πεδία του, τις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές και η διεπιστημονική διασύνδεσή τους με τη Διεθνή Πολιτική Οικονομία, τις Σπουδές Περιοχής, την Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία, το Δίκαιο, την Συγκριτική Πολιτική και την Πολιτική Κοινωνιολογία και τις Στρατηγικές Σπουδές. Το ΠΠΣ επιδιώκει την πολύπτυχη, διεπιστημονική και διεπιστημολογική καλλιέργεια ακαδημαϊκών δεξιοτήτων, όπως η κριτική σκέψη, η τεκμηριωμένη διαλογική επιχειρηματολογία και η κατανόηση σύνθετων θεωρητικών και εμπειρικών ζητημάτων γύρω από τα διεθνή και ευρωπαϊκά δρώμενα. Καταστατική αποστολή του προγράμματός είναι η απροκατάληπτη, θεωρητικά θεμελιωμένη και εμπειρικά ελεγμένη προσπέλαση των δικαιοικών, πολιτικών και οικονομικών συνιστωσών ενός φύσει δυναμικού κόσμου με στόχο τη διάπλαση της επιστημονικής προσωπικότητας των φοιτητών μας, έτσι ώστε να αποτελέσουν τους αυριανούς κοινωνούς και λειτουργούς μιας ανθρωποκεντρικής, δικαιοκρατικής και στοχαζόμενης κοινωνίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι απόφοιτοι του Τμήματος αναμένεται να:

- Έχουν αποκτήσει ειδικευμένες γνώσεις στα ανωτέρω πεδία που να τους επιτρέπουν να κατανοούν και να αναλύουν με συστηματικό τρόπο το σχετικό θεωρητικό και επιστημολογικό κεκτημένο καθώς και τον σχεδιασμό πολιτικών, την λήψη αποφάσεων και την διάδραση μεταξύ κρατικών και μη κρατικών δρώντων σε εθνικό, περιφερειακό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.
- Έχουν αποκτήσει δεξιότητες στον σχεδιασμό και υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων, στην συγγραφή και παρουσίαση κειμένων ανάλυσης.
- Είναι σε θέση να αναλαμβάνουν καθήκοντα διεύθυνσης και διοίκησης στον τομέα ειδίκευσής τους και να επιλύουν προβλήματα είτε ατομικά είτε σε συνεργασία.

Άρθρο 3. Πολιτική Ποιότητας του ΠΠΣ

Το Τμήμα εφαρμόζει Πολιτική Ποιότητας του ΠΠΣ σύμφωνα με τις προβλέψεις της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης. Το κείμενο της Πολιτικής Ποιότητας είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Άρθρο 4. Η έναρξη, διάρκεια και οργάνωση των σπουδών

1. Η **εγγραφή** των νεοεισαχθέντων φοιτητών που πέτυχαν στις πανελλαδικές εξετάσεις γίνεται στο Τμήμα στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους και σε προθεσμίες που ανακοινώνει το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων για όλα τα ΑΕΙ από τον ημερήσιο Τύπο. Το Τμήμα ανακοινώνει τις ημέρες και ώρες εγγραφής στο πλαίσιο της παραπάνω προθεσμίας. Η εγγραφή συνοδεύεται από την κατάθεση των δικαιολογητικών που ορίζει ο νόμος. Οι εγγραφές των φοιτητών ειδικών κατηγοριών γίνονται με βάση τα δικαιολογητικά, τις διαδικασίες και τις προθεσμίες που προβλέπονται από τον νόμο για κάθε συγκεκριμένη κατηγορία. Οι φοιτητές των κατηγοριών αυτών μπορούν να εγγραφούν στο Τμήμα εντός της προθεσμίας που ανακοινώνεται από το ΥΠΕΠΘ. Αν ο νόμος δεν προβλέπει ρητά άλλη προθεσμία εγγραφής μετά τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας, εγγράφονται στο αμέσως επόμενο διδακτικό εξάμηνο, με απόφαση της Γεν. Συνέλευσης του Τμήματος.
2. Η **ακαδημαϊκή ταυτότητα** πιστοποιεί την ακαδημαϊκή ιδιότητα κάθε φοιτητή. Για τη χορήγηση της, οι φοιτητές υποβάλλουν ηλεκτρονικά αίτηση στην διεύθυνση <http://academicid.minedu.gov.gr>. Ειδικά για τους πρωτοετείς φοιτητές, η αίτηση υποβάλλεται έπειτα από την ολοκλήρωση της εγγραφής τους και αφού παραλάβουν τους κωδικούς πρόσβασης για τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες του Παντείου Πανεπιστημίου. Κατά την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού

έτους αναρτάται από τη Γραμματεία σχετική ανακοίνωση για την ενημέρωση των φοιτητών.

3. **Εβδομάδα προσαρμογής νέων φοιτητών.** Στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους το Τμήμα οργανώνει την «ημερίδα ενημέρωσης και προσαρμογής», η οποία έχει σκοπό την εξοικείωση των νεοεισερχόμενων φοιτητών με το πρόγραμμα σπουδών και τις διαδικασίες λειτουργίας του. Παρουσιάζεται το Πρόγραμμα Σπουδών, η λειτουργία της Γραμματείας, η λειτουργία της Βιβλιοθήκης αλλά και οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας του Πανεπιστημίου. Οι φοιτητές ενημερώνονται για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.
4. **Η έναρξη των μαθημάτων.** Το αναλυτικό πρόγραμμα, το πρόγραμμα τυχόν αναπληρώσεων στο τέλος του κάθε εξαμήνου και τα προγράμματα εξεταστικής αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Για θέματα που αφορούν μεμονωμένα μαθήματα (έκτακτες αναβολές-αναπληρώσεις διαλέξεων) η ενημέρωση γίνεται μέσω της πλατφόρμας Openeclass (<https://openeclass.panteion.gr/>).
5. **Διάρκεια και οργάνωση σπουδών.** Το ΠΠΣ είναι οργανωμένο σύμφωνα με τη διάρθρωση που ορίζει η Διαδικασία της Μπολόνιας για τον πρώτο κύκλο σπουδών. Το περιεχόμενο και η ποιότητα σπουδών που παρέχει αντιστοιχεί στο έκτο (6) επίπεδο σύμφωνα με το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και στο αντίστοιχο πέμπτο (5) σύμφωνα με τη Διεθνή Πρότυπη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης ISCED της UNESCO. Η ελάχιστη διάρκεια σπουδών είναι τα τέσσερα έτη που κατανέμονται σε οχτώ εξάμηνα. Σε κάθε εξάμηνο πραγματοποιούνται 13 διαλέξεις/σεμινάρια ανά μάθημα. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε έτους και λήγει την 31η Αυγούστου του επόμενου έτους. Το εκπαιδευτικό έργο που συντελείται σε ένα ακαδημαϊκό έτος διαρθρώνεται χρονικά σε δύο διδακτικά εξάμηνα: το χειμερινό εξάμηνο (ΧΕ) και το εαρινό εξάμηνο (ΕΕ). Κάθε διδακτικό εξάμηνο περιλαμβάνει δεκατρείς (13) τουλάχιστον πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας και δύο (2) εβδομάδες για εξετάσεις. Το χειμερινό εξάμηνο (ΧΕ) αρχίζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου. Το εαρινό εξάμηνο (ΕΕ) λήγει το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες έναρξης και λήξης των εξαμήνων καθορίζονται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου. Το εξάμηνο αποτελεί βασική χρονική μονάδα οργάνωσης του εκπαιδευτικού έργου του Πανεπιστημίου. Ειδικότερα, αποτελεί (α) χρονική περίοδο ολοκλήρωσης του διδακτικού έργου του μαθήματος και (β) χρονική περίοδο για τον καθορισμό του ελάχιστου χρόνου σπουδών. Ο ελάχιστος χρόνος φοίτησης για την ολοκλήρωση των σπουδών στα Τμήματα του Πανεπιστημίου ορίζεται από τον νόμο σε οκτώ (8) εξάμηνα πραγματικής φοίτησης από την πρώτη εγγραφή του φοιτητή. Φοιτητές που εγγράφονται, σύμφωνα με τον νόμο ή με απόφαση του ΔΟΑΤΑΠ, σε άλλο από το 1^ο εξάμηνο φοίτησης, μπορούν να αποφοιτήσουν σε λιγότερα εξάμηνα. Σε καμία, όμως, περίπτωση δεν είναι δυνατή η λήψη του πτυχίου με πραγματική φοίτηση για περίοδο μικρότερη από τέσσερα εξάμηνα.

6. **Φοιτητική ιδιότητα και κατηγορίες φοιτητών.** Η φοιτητική ιδιότητα αποκτάται με την εγγραφή σε ΑΕΙ και αποβάλλεται με τη λήψη του πτυχίου. Οι προπτυχιακοί φοιτητές διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες: α) κανονικοί φοιτητές, β) φοιτητές ειδικών κατηγοριών, γ) τελειόφοιτοι φοιτητές, στ) φιλοξενούμενοι φοιτητές, και ε) ακροατές. **Κανονικοί φοιτητές** είναι όσοι εγγράφονται μετά από εισαγωγικές εξετάσεις και οι **φοιτητές ειδικών κατηγοριών** που εγγράφονται μετά από κατατακτήριες εξετάσεις, ύστερα από αποδοχή αίτησης μετεγγραφής τους, μετά από κατάταξη από ΔΟΑΤΑΠ ή με κάποια άλλη από τις διαδικασίες που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία. **Τελειόφοιτοι** είναι οι φοιτητές που συμπλήρωσαν οκτώ (8) εξάμηνα [ή τέσσερα (4) εξάμηνα κατά περίπτωση, προκειμένου περί φοιτητών ειδικών κατηγοριών] πραγματικής φοίτησης από την αρχική τους εγγραφή χωρίς να έχουν συμπληρώσει τις υπόλοιπες προϋποθέσεις για τη λήψη του πτυχίου. **Φιλοξενούμενοι φοιτητές** είναι οι φοιτητές που προέρχονται από άλλο Τμήμα του Πανεπιστημίου ή άλλου ελληνικού ή ξένου Πανεπιστημίου και εγγράφονται για ένα ή περισσότερα εξάμηνα στο Τμήμα (υποδοχής) του Πανεπιστημίου, με σκοπό να παρακολουθήσουν κάποιο ή κάποια από τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του, ως μαθήματα εκτός Τμήματος (Μ.Ε.Τ.). Η εγγραφή φιλοξενούμενου φοιτητή στο Τμήμα υποδοχής γίνεται με βάση παραπεμπτικό σημείωμα του Τμήματος αρχικής εγγραφής του, στο οποίο αναφέρονται και τα μαθήματα τα οποία επέλεξε για να παρακολουθήσει. Κατά τη διάρκεια της φοίτησής του στο Τμήμα υποδοχής, ο φιλοξενούμενος φοιτητής έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κανονικού φοιτητή, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος λήψης των διανεμομένων συγγραμμάτων, κωδίκων και σημειώσεων. Ο φιλοξενούμενος φοιτητής δεν δικαιούται να επαναλάβει σε άλλο ακαδημαϊκό έτος μαθήματα στα οποία δεν προσήλθε σε εξετάσεις ή στα οποία εξετάστηκε ανεπιτυχώς. Στην κατηγορία των φιλοξενούμενων εμπίπτουν οι αλλοδαποί φοιτητές Erasmus ή άλλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων. **Ακροατές φοιτητές:** Μπορούν να εγγραφούν στο Τμήμα και να παρακολουθήσουν ένα ή περισσότερα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών ως ακροατές, άτομα που έχουν γίνει δεκτά με την ιδιότητα αυτή, ύστερα από σχετική αίτησή τους στη Γραμματεία του Τμήματος και απόφαση του Δ.Σ. Στους ακροατές μπορεί να χορηγηθεί βεβαίωση παρακολούθησης μαθήματος, εφόσον το ζητήσουν και εφόσον η παρακολούθηση πιστοποιείται από τις ανάλογες παρουσίες του ακροατή που βεβαιώνονται μετά από κάθε παράδοση, ενυπόγραφα από τον διδάξαντα (οκτώ παρουσίες κατ' ελάχιστον). Οι ακροατές δεν εξετάζονται και δεν βαθμολογούνται. Το πιστοποιητικό παρακολούθησης δεν αποτελεί τίτλο ακαδημαϊκού περιεχομένου, ούτε μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ακαδημαϊκούς σκοπούς.
7. **Αναγνώριση μαθημάτων για φοιτητές μέσω κατατακτηρίων εξετάσεων.** Φοιτητές που έχουν εισαχθεί στο Τμήμα μέσω κατατακτηρίων εξετάσεων έχουν δικαίωμα να εξεταστεί η δυνατότητα αναγνώρισης μαθημάτων εφόσον

έχουν λάβει προβιβάσιμο βαθμό σε ομόλογα μαθήματα στο Τμήμα προέλευσής τους. Προκειμένου να τεκμηριωθεί η αντιστοιχία αυτών των μαθημάτων, εντός συγκεκριμένων ημερομηνιών που ανακοινώνονται εγκαίρως, οι ενδιαφερόμενοι καταθέτουν στη Γραμματεία αίτηση με την οποία συνυποβάλουν βεβαίωση Αναλυτικής Βαθμολογίας από το Τμήμα προέλευσης, βεβαίωση για το σύγγραμμα που διδάχθηκαν στο συγκεκριμένο μάθημα και το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Προέλευσης, με περιγραφή του μαθήματος για το οποίο αιτούνται την αναγνώριση. Εφόσον εγκριθεί η αίτησή τους από τη Συνέλευση του Τμήματος, λαμβάνουν το βαθμό που έλαβαν από το Τμήμα Προέλευσής τους. Εάν ο φοιτητής συμμετάσχει σε εξέταση του μαθήματος στο Τμήμα, τότε χάνει αυτομάτως το δικαίωμα αίτησης για αναγνώρισή του και εάν έχει ήδη καταθέσει αίτηση, η διαδικασία αναγνώρισης διακόπτεται.

Άρθρο 5. Ενημέρωση για την ακαδημαϊκή ζωή στο ΔΕΠΣ

Η ενημέρωση για γενικά θέματα γίνεται μέσω του πίνακα ανακοινώσεων και μέσω του δικτυακού τόπου του Τμήματος (<https://deps.panteion.gr/index.php/el/>). Στην ιστοσελίδα υπάρχουν και ανανεώνονται όλες οι πληροφορίες που αφορούν τη ζωή του Τμήματος, από το Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο, τον Οδηγό Σπουδών, τα συνέδρια και τις εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται, το διδακτικό προσωπικό κ.ά. Για θέματα που αφορούν μεμονωμένα μαθήματα (αναλυτικά περιγράμματα μαθημάτων, έκτακτες αναβολές-αναπληρώσεις διαλέξεων) η ενημέρωση γίνεται και μέσω της πλατφόρμας Openeclass (<https://openeclass.panteion.gr/>). Οι φοιτητές έχουν υποχρέωση να ελέγχουν τους πίνακες ανακοινώσεων, τον ιστότοπο του Τμήματος και το φοιτητικό e-mail τους καθημερινά, καθώς θεωρείται ότι έχουν ενημερωθεί από τη στιγμή που μια ανακοίνωση έχει αναρτηθεί στο προβλεπόμενο μέσο ανακοίνωσης.

Άρθρο 6. Δηλώσεις μαθημάτων

1. Η υποβολή δήλωσης επιλογής μαθημάτων αποτελεί βασική και απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή του φοιτητή στις εξαμηνιαίες εξετάσεις των μαθημάτων που επέλεξε, τόσο για την τρέχουσα εξεταστική χειμερινού ή εαρινού εξαμήνου, όσο και για την επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου (Ν.4009/11 άρθρο 33). Στην περίπτωση που οι φοιτητές χάσουν την προθεσμία δηλώσεων μαθημάτων, ο βαθμός τους δεν αναγνωρίζεται και δεν καταχωρείται στην φοιτητική τους μερίδα. Οι εξαμηνιαίες εξετάσεις διεξάγονται γραπτά ή προφορικά στο τέλος κάθε διδακτικού εξαμήνου για τα μαθήματα που διδάχτηκαν στο χειμερινό ή το εαρινό εξάμηνο. Η Γραμματεία του Τμήματος ανακοινώνει το πρόγραμμα των εξετάσεων και τα αποτελέσματα καταχωρούνται ηλεκτρονικά με ευθύνη των καθηγητών που διδάσκουν το κάθε μάθημα.

2. Οι δηλώσεις μαθημάτων γίνονται μόνον ηλεκτρονικά μέσω της υπηρεσίας <https://foit.panteion.gr/declare>. Σε κάθε εξάμηνο κάθε ακαδημαϊκού έτους οι φοιτητές δηλώνουν τα μαθήματα του τρέχοντος εξαμήνου τους και τυχόν οφειλόμενα προηγούμενης αντίστοιχης περιόδου. Οι φοιτητές δεν μπορούν να δηλώσουν μαθήματα τα οποία, σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών τους, διδάσκονται σε μεγαλύτερο εξάμηνο από εκείνο στο οποίο φοιτούν την τρέχουσα στιγμή. Αν ένας φοιτητής δεν συμπεριλάβει στη δήλωσή του κάποιο μάθημα, τότε δεν μπορεί να πάρει τα αντίστοιχα συγγράμματα και δεν μπορεί να λάβει μέρος στις εξετάσεις του μαθήματος στο τρέχον εξάμηνο και την επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου (η δήλωση των μαθημάτων προς εξέταση για την εξεταστική του Σεπτεμβρίου είναι αυτόματη και περιλαμβάνει όσα μαθήματα δεν έχουν προβιβάσιμο βαθμό από τις δηλώσεις χειμερινού και εαρινού εξαμήνου του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους). Στη δήλωση για το αντίστοιχο εξάμηνο πρέπει να περιλαμβάνονται και τυχόν οφειλόμενα μαθήματα προηγούμενων ετών, τα οποία μπορεί να είχαν δηλωθεί αλλά δεν έλαβαν προβιβάσιμο βαθμό. Η περίοδος δηλώσεων μαθημάτων, όπως και η αναλυτική διαδικασία, ανακοινώνεται από τη Γραμματεία με την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου.

Άρθρο 7. Δηλώσεις συγγραμμάτων

Η επιλογή και διανομή των συγγραμμάτων γίνεται μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας ΕΥΔΟΞΟΣ (<https://eudoxus.gr>) στην οποία οι φοιτητές εισέρχονται με χρήση κωδικών πρόσβασης. Οι προθεσμίες χρήσης του Ευδόξου σε κάθε εξάμηνο προσδιορίζονται με σχετική ανακοίνωση και οι φοιτητές δηλώνουν και παραλαμβάνουν συγγράμματα μόνο για τα μαθήματα εκείνα, τα οποία έχουν συμπεριλάβει κατά το αντίστοιχο εξάμηνο στη δήλωση μαθημάτων τους. Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, οι φοιτητές έχουν το **δικαίωμα επιλογής και δωρεάν προμήθειας ενός (1) διδακτικού συγγράμματος** για κάθε διδασκόμενο υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών τους. Σε περίπτωση παραλαβής συγγράμματος για μάθημα που δεν έχει συμπεριληφθεί στη δήλωση μαθημάτων, το σύγγραμμα πρέπει να επιστραφεί.

Άρθρο 8. Πρόγραμμα Σπουδών

1. Τα μαθήματα του αναθεωρημένου Προγράμματος Σπουδών κατατάσσονται σε Υποχρεωτικά (ΥΠ) και Επιλογής (ΕΠ). Στο Α' εξάμηνο τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι πέντε (5). Στο Β' εξάμηνο τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι πέντε (5). Στο Γ' εξάμηνο τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τέσσερα (4) και από έναν κατάλογο μαθημάτων επιλογής επιλέγεται ένα (1). Στο Δ' εξάμηνο τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τέσσερα (4) και από έναν κατάλογο μαθημάτων επιλογής επιλέγεται ένα (1). Στο Ε' εξάμηνο τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τέσσερα (4) και από έναν κατάλογο μαθημάτων επιλογής επιλέγεται ένα (1).

Στο ΣΤ' εξάμηνο τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τέσσερα (4) και από έναν κατάλογο μαθημάτων επιλογής επιλέγεται ένα (1). Στο Ζ' και Η' εξάμηνο υπάρχουν τέσσερις Δέσμες: Διεθνές Δίκαιο και Θεσμοί, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, Διεθνείς Σχέσεις, Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις. Από τις τέσσερις δέσμες οι φοιτητές επιλέγουν μία, η οποία χαρακτηρίζεται ως πρωτεύουσα. Από την πρωτεύουσα δέσμη επιλέγονται τρία (3) μαθήματα και τα άλλα δύο (2) υποχρεωτικά μαθήματα επιλέγονται από μία άλλη δέσμη ή από διαφορετικές δέσμες (τα επιλεγέντα αυτά μαθήματα δεν αλλάζουν στη διάρκεια των σπουδών). Επιπλέον, επιλέγεται ένα (1) μάθημα από τα μαθήματα επιλογής.

2. Προαπαιτούμενα μαθήματα για το άνοιγμα των δεσμών

Δέσμη: «Διεθνές Δίκαιο και Θεσμοί»

Προαπαιτούμενα: Κ.Μ. 313 Διεθνές Δίκαιο Ι, Κ.Μ. 319 Διεθνές Δίκαιο ΙΙ.

Δέσμη: «Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση»

Προαπαιτούμενα: Κ.Μ. 280 Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Κ.Μ. 335 Ιστορία Δομή & Λειτουργία της Ε. Ε.

Δέσμη: «Διεθνείς Σχέσεις»

Προαπαιτούμενα: Κ.Μ. 309 Θεωρία Διεθνών Σχέσεων, Κ.Μ. 317 Οργάνωση του Διεθνούς Συστήματος.

Δέσμη: «Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις»

Προαπαιτούμενα: Κ.Μ. 514, Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία Ι: Μικροοικονομική, Κ.Μ. 534 Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία ΙΙ: Μακροοικονομική.

Δεν χρειάζονται προαπαιτούμενα για τα μαθήματα επιλογής. Ελάχιστος αριθμός μετεχόντων φοιτητών στα μαθήματα επιλογής ορίζεται ο αριθμός επτά (7). Το κάθε μάθημα πιστώνεται με έξι (6) μονάδες ECTS και επί συνόλου για το πτυχίο οι φοιτητές συγκεντρώνουν διακόσιες πενήντα δύο (252) μονάδες ECTS.

Άρθρο 9. Προβλέψεις για φοιτητές παλαιότερων ΠΠΣ

1. Για τους εγγραφέντες από το ακαδημαϊκό έτος 1998-99 είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση και επιτυχής εξέταση σε μια δεύτερη ξένη γλώσσα, εκτός της γλώσσας που δόθηκε στις εισαγωγικές εξετάσεις. Από το ακαδημαϊκό έτος 1998-99 οι διδακτικές μονάδες (Δ.Μ.) για όλα τα μαθήματα είναι τρεις (3).
2. Από το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 και μετά στο 4^ο έτος οι φοιτητές επιλέγουν δέσμες εφόσον έχουν περάσει τα προαπαιτούμενα μαθήματα, και το σύνολο των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου είναι 48, ενώ οι πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα είναι πέντε (5) ECTS. Επί συνόλου

το πτυχίο με τα σαράντα οκτώ (48) μαθήματα συγκεντρώνει διακόσιες σαράντα (240) μονάδες ECTS.

3. Από το 2018-2019 ο απαιτούμενος αριθμός μαθημάτων για τη λήψη του πτυχίου είναι 42. Και οι φοιτητές που είχαν εισαχθεί στο τμήμα πριν το 2018 μπορούν να λάβουν το πτυχίο τους με 42 μαθήματα, αρκεί να πληρούνται οι κάτωθι προϋποθέσεις: Να έχουν συγκεντρώσει εκατόν οχτώ (108) διδακτικές μονάδες από τα υποχρεωτικά μαθήματα και δεκαοχτώ (18) διδακτικές μονάδες από μαθήματα επιλογής. Επίσης θα πρέπει να καλύπτεται η εξής συνθήκη: Να έχουν περάσει τουλάχιστον από πέντε (5) υποχρεωτικά μαθήματα στα Α και Β εξάμηνα. Να έχουν περάσει από τέσσερα (4) υποχρεωτικά μαθήματα συν ένα (1) επιλογής από το Γ έως και το ΣΤ εξάμηνο. Να έχουν περάσει από πέντε (5) υποχρεωτικά και ένα (1) επιλογής μαθήματα στα εξάμηνα Ζ και Η. Να έχουν επιτυχώς εξεταστεί και σε μία δεύτερη ξένη γλώσσα (εξαιρούνται οι φοιτητές που είχαν εισαχθεί πριν το ακαδημαϊκό έτος 1998-99 και όσοι έχουν εισαχθεί με την κατηγορία των ειδικών παθήσεων, 5%).

Άρθρο 10. Οργάνωση/διδασκαλία μαθημάτων

Η Συνέλευση του ΔΕΠΣ αναθέτει, με βάση τις ισχύουσες κείμενες διατάξεις, τη διδασκαλία των μαθημάτων του ΠΠΣ στο Διδακτικό Επιστημονικό Προσωπικό, ΠΔ 407/80, ΕΕΠ, ΕΤΕΠ με διδακτορικό και σε εντεταλμένους διδάσκοντες και ορίζει τις ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας τους. Η διδασκαλία μπορεί να είναι είτε αυτοτελής είτε σε συνεργασία διδασκόντων και να απευθύνεται σε ενιαίο τμήμα ή επιμέρους ομάδες φοιτητών.

Ο τρόπος διδασκαλίας (π.χ. διάλεξη, σεμινάριο), τα μέσα εκπαίδευσης (π.χ. εργαστηριακή άσκηση, προσομοίωση), η επιλογή των διδακτικών εγχειριδίων και το εύρος και το περιεχόμενο της διδακτέας ύλης, επαφίενται στην ελεύθερη κρίση και τη διακριτική ευχέρεια του διδάσκοντος. Το πρόγραμμα διδασκαλίας μαθήματος (syllabus) πρέπει να είναι αναλυτικό και κατατοπιστικό όσον αφορά τα παραπάνω, να επικαιροποιείται τακτικά, να τηρείται ανά εβδομάδα και να ανακοινώνεται έγκαιρα.

Η Επιτροπή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών διαπιστώνει πιθανές επικαλύψεις του περιεχομένου των μαθημάτων, προτείνει στη Συνέλευση του Τμήματος συμπληρώσεις ή αναμορφώσεις του Προγράμματος Σπουδών, διαπιστώνει εάν η δομή και οργάνωση του Προγράμματος συνάδει με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά προγράμματα σπουδών και βρίσκεται στην αιχμή της καινοτομίας, προχωρά σε επαναπροσδιορισμό των πιστωτικών μονάδων ECTS σε αντιστοιχία με το φόρτο απασχόλησης των φοιτητών.

Άρθρο 11. Πτυχιακή εργασία

Η πτυχιακή εργασία έχει θέση μαθήματος επιλογής του Η' εξαμήνου. Δεν είναι υποχρεωτική και γίνεται σε συνεννόηση με μέλος ΔΕΠ του Τμήματος. Η εργασία παραδίδεται είτε στην εξεταστική του Ιουνίου, είτε στην επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου (δεν μεταφέρεται στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος). Το μέγεθος της εργασίας ορίζεται από ελάχιστο αριθμό 10.000 λέξεων έως μέγιστο αριθμό 12.000 λέξεων.

Άρθρο 12. Τρόποι επικοινωνίας με διδάσκοντες

Όλοι οι διδάσκοντες διαθέτουν τακτικές εβδομαδιαίες ώρες υποδοχής φοιτητών στο γραφείο τους, που κοινοποιούνται στην αρχή κάθε εξαμήνου και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Επίσης, το Τμήμα ενθαρρύνει ως πρακτική την άτυπη, διαπροσωπική, διά ζώσης επικοινωνία φοιτητών με όλα τα μέλη ΔΕΠ. Ακόμη, οι διδάσκοντες αναρτούν ανακοινώσεις στην πλατφόρμα Openeclass του μαθήματος, όπως και άλλο ενημερωτικό υλικό. Κάθε ανακοίνωση αποστέλλεται αυτόματα στην ηλεκτρονική διεύθυνση κάθε εγγεγραμμένου στην πλατφόρμα φοιτητή. Επιπλέον, γίνεται χρήση της ατομικής ηλεκτρονικής αλληλογραφίας στην περίπτωση που αυτή κρίνεται προσφορότερη.

Άρθρο 13. Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι διδάσκοντες κάθε μαθήματος ορίζουν κατά την επιστημονική τους κρίση τη μορφή (π.χ. γραπτός ή προφορικός) και τον τρόπο (π.χ. παρουσίαση, πρόοδος, γραπτή εργασία, τελική εξέταση) αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών. Οι τρόποι αξιολόγησης μπορεί να εφαρμόζονται συνδυαστικά και να είναι απαλλακτικοί των τελικών εξετάσεων. Σε κάθε μάθημα, οι τρόποι αξιολόγησης και το ποσοστό του καθενός στην τελική βαθμολογία περιγράφονται αναλυτικά στο περίγραμμα μαθήματος (syllabus) το οποίο είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του μαθήματος στην πλατφόρμα Openeclass. Η ενεργή συμμετοχή των φοιτητών στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες μπορεί να συνυπολογίζεται στην τελική αξιολόγησή τους.
2. Οι τελικές εξετάσεις γίνονται στο τέλος του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου. Διαρκούν τρεις εβδομάδες. Η έναρξη της εξεταστικής περιόδου ανακοινώνεται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους, σύμφωνα με το «Ακαδημαϊκό ημερολόγιο» που είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του Τμήματος <https://deps.panteion.gr>. Ανάμεσα στα μαθήματα και την εξεταστική περίοδο δύναται να μεσολαβεί μία ή δύο εβδομάδες αναπλήρωσης μαθημάτων.

3. Τον Σεπτέμβριο προβλέπεται η διεξαγωγή επαναληπτικής εξεταστικής περιόδου για όσους φοιτητές δεν έχουν λάβει προβιβάσιμο βαθμό σε μαθήματα του χειμερινού ή εαρινού εξαμήνου.
4. **Αντιγραφή/λογοκλοπή:** Η αντιγραφή/λογοκλοπή είναι μια αντιακαδημαϊκή και αντισυναδελφική συμπεριφορά και δεν ταιριάζει στην ιδιότητα του Φοιτητή. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι φοιτητής έχει αντιγράψει σε τελική ή ενδιάμεση (πρόοδος) εξέταση μαθήματος, τότε επιβάλλονται κυρώσεις που προβλέπονται στον κανονισμό του Ιδρύματος.
5. Ο **κανονισμός εξετάσεων** βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος (<https://deps.panteion.gr/images/kanonismos-eksetasevn-proptixiako-31-1-19-2.pdf>)

Άρθρο 14. Αξιολόγηση Μαθημάτων και Διδασκόντων από τους φοιτητές

Τα μαθήματα και οι διδάσκοντες υπόκεινται σε αξιολόγηση από τους φοιτητές μέσω της διαδικασίας που έχει θεσπιστεί από το Πάντειο Πανεπιστήμιο και εποπτεύεται από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ). Η αξιολόγηση αυτή είναι μια πολύ σημαντική ακαδημαϊκή δραστηριότητα, η οποία εξασφαλίζει στους διδάσκοντες και το Τμήμα την ανατροφοδότηση της διδακτικής πράξης από τα σχόλια και την αξιολόγηση των φοιτητών. Η αξιολόγηση αυτή γίνεται τις δύο τελευταίες εβδομάδες κάθε εξαμήνου στη βάση συγκεκριμένου ερωτηματολογίου και είναι απολύτως ανώνυμη.

Η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος λαμβάνει τα αποτελέσματα της εξαμηνιαίας αξιολόγησης των φοιτητών, τα βασικά σημεία των οποίων συζητούνται στη Συνέλευση και εξετάζονται καλές πρακτικές και βελτιώσεις αναφορικά με τη διδακτική διαδικασία, τη διοικητική υποστήριξη του Τμήματος, κ.ά.

Άρθρο 15. Ξένη Γλώσσα

1. Για τη λήψη του πτυχίου τους, οι φοιτητές του Τμήματος πρέπει να έχουν επαρκή γνώση μιας από τις ξένες γλώσσες που διδάσκονται στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου. Αυτές οι γλώσσες είναι οι: Αγγλική, Γαλλική και Ιταλική. Η επαρκής γνώση της ξένης γλώσσας πιστοποιείται με την επιτυχή εξέταση στην ύλη που καθορίζεται από το Τμήμα Ξένων Γλωσσών στη γλώσσα που επέλεξε ο φοιτητής κατά την αρχική του εγγραφή ή με τη χορήγηση ισοτιμίας από το αρμόδιο Τμήμα. Κατά την αρχική εγγραφή, ο φοιτητής δηλώνει αυτοπροσώπως στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών την υποχρεωτική ξένη γλώσσα που επιλέγει. Αλλαγή υποχρεωτικής ξένης γλώσσας είναι δυνατή μία μόνο φορά.
2. Για τους φοιτητές τους εγγραφέντες από το ακαδημαϊκό έτος 1998-99, είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση σε μια δεύτερη ξένη γλώσσα εκτός αυτής που εξετάσθηκε στις εισαγωγικές εξετάσεις. Το ίδιο

ισχύει και για τους φοιτητές εκ Κύπρου οι οποίοι εγγράφονται στο Τμήμα, τους Έλληνες εξωτερικού, τους αθλητές κατόπιν ή άνευ εξετάσεων ή οποιαδήποτε άλλη κατηγορία φοιτητών κάνει εγγραφή στο Τμήμα, σύμφωνα με τον νόμο. Εξαιρούνται της παρακολούθησης και εξέτασης σε μια δεύτερη ξένη γλώσσα οι φοιτητές που έχουν εγγραφεί ως άτομα με ειδικές ανάγκες. Επίσης, για τους φοιτητές οι οποίοι εγγράφονται στο Ε' εξάμηνο σπουδών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1865/89 θεωρείται ως δεύτερη ξένη γλώσσα η γλώσσα του Πανεπιστημίου προέλευσης.

Άρθρο 16. Βαθμολογία

Η βαθμολογία των επιδόσεων των φοιτητών και φοιτητριών ορίζεται με βάση τη δεκαβάθμια κλίμακα (1 έως 10). Επιτυχής θεωρείται η εξέταση, εάν ο φοιτητής βαθμολογηθεί τουλάχιστον με το βαθμό πέντε (5). Η βαθμολογία εκφράζεται με ακέραιους αριθμούς.

Μετά από την οριστικοποίηση της βαθμολογίας στο ηλεκτρονικό Φοιτητολόγιο ή την κατάθεση της βαθμολογίας στη Γραμματεία υπάρχει η δυνατότητα διορθωτικής παρέμβασης μέσα σε προθεσμία είκοσι ημερών από την οριστικοποίηση ή κατάθεση της βαθμολογίας.

Άρθρο 17. Τίτλος Σπουδών - Λήψη πτυχίου - Βαθμός

1. Η επιτυχής φοίτηση στο ΠΠΣ του Τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών οδηγεί στην απόκτηση Πτυχίου Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών.
2. Για τη λήψη του πτυχίου απαιτείται: α. Η συμπλήρωση οκτώ (8) τουλάχιστον εξαμήνων πραγματικής φοίτησης [ή τεσσάρων (4) ή έξι (6) κατά περίπτωση, προκειμένου περί φοιτητών ειδικών κατηγοριών στο Τμήμα] και β. η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών με τις αντίστοιχες Διδακτικές Μονάδες κατά εξάμηνο, καθώς και στην ξένη γλώσσα.
3. Ο βαθμός του πτυχίου του Τμήματος αποτελεί τον μέσο όρο των βαθμών στα μαθήματα – ΥΠ και ΕΠ – κάθε εξαμήνου, στα οποία οφείλει να εξετασθεί με επιτυχία ο φοιτητής, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου αθροίζονται οι επιμέρους βαθμοί και το άθροισμα που προκύπτει διαιρείται με το σύνολο των μαθημάτων, στα οποία αντιστοιχούν οι βαθμοί. Ο διαιρέτης είναι ο αριθμός των μαθημάτων στα οποία οφείλει να εξετασθεί με επιτυχία ο φοιτητής, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών, δηλαδή σαράντα δύο (42). Ο βαθμός της ξένης γλώσσας δεν υπολογίζεται στον βαθμό του πτυχίου.
4. Το Τμήμα χορηγεί ενιαίο πτυχίο, του οποίου ο βαθμός δίνεται με ακρίβεια εκατοστού και κυμαίνεται από 5,0 έως και 10,0. Το πτυχίο αναγράφει τους εξής χαρακτηρισμούς ανάλογα με το βαθμό:
  - Από 5,00 έως και 6,49: Καλώς

- Από 6,50 έως και 8,49: Λίαν καλώς
  - Από 8,50 έως και 10,00: Άριστα
5. **Ανακήρυξη υποψήφιου πτυχιούχου και ορκωμοσία.** Ημερομηνία ολοκλήρωσης των σπουδών είναι η τελευταία μέρα της εξεταστικής περιόδου κατά την οποία ο φοιτητής λαμβάνει προβιβάσιμο βαθμό στην τελευταία απαιτούμενη εκπαιδευτική δραστηριότητα για τη λήψη πτυχίου. Μέχρι την τελετή ορκωμοσίας, όπου απονέμεται το πτυχίο, η Γραμματεία μπορεί να χορηγήσει κατόπιν αίτησης του φοιτητή «Βεβαίωση Περάτωσης Σπουδών», που πιστοποιεί την ολοκλήρωση των σπουδών του φοιτητή με μόνη εκκρεμότητα την ορκωμοσία.

Άρθρο 18. Συμμετοχή στο πρόγραμμα Erasmus

Οι φοιτητές του Τμήματος Περιβάλλοντος μπορούν μέσω του προγράμματος Erasmus να επισκεφθούν συνεργαζόμενο πανεπιστημιακό τμήμα του εξωτερικού για την παρακολούθηση μαθημάτων. Η αναγνώριση των μαθημάτων που εξετάστηκαν επιτυχώς στο εξωτερικό και η κατοχύρωσή τους για την απόκτηση πτυχίου γίνεται μετά από σχετική έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος σύμφωνα με την παράγραφο 3, άρθρο 25 Ν. 2083/92. Οι φοιτητές μπορούν επίσης μέσω του προγράμματος Erasmus Placement να κάνουν πρακτική εργασία σε φορέα του εξωτερικού. Η περίοδος πρακτικής εργασίας αναγνωρίζεται από το Τμήμα και ανάλογα με τη διάρκεια της εργασίας αποδίδονται μονάδες ECTS στους συμμετέχοντες φοιτητές. Η διαδικασία επιλογής των φοιτητών στα προγράμματα Erasmus Studies/Placement και οι απαραίτητες προϋποθέσεις συμμετοχής ορίζονται από το Ίδρυμα. Για την καθοδήγηση των συμμετεχόντων φοιτητών και την υπογραφή των απαραίτητων εντύπων για τη μετακίνησή τους ορίζεται ως Τμηματικός Υπεύθυνος μέλος ΔΕΠ του Τμήματος.

Άρθρο 19. Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης

Διοργανώνεται από το τμήμα Πρακτική Άσκηση των φοιτητών σε επιλεγμένους φορείς (Διεθνείς Οργανισμούς, Υπουργεία, Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης). Η έκθεση των τελιοφοίτων στους χώρους εργασίας, όπου διαμορφώνεται και ασκείται πολιτική σε ένα πεδίο όπως αυτό των διεθνών πολιτικών και οικονομικών σχέσεων, το οποίο χαρακτηρίζεται από την ανάγκη επικοινωνίας σε ξένες γλώσσες, ένα μεταβαλλόμενο κανονιστικό πλαίσιο και τη συνεχή ροή πληροφοριών, ενισχύει την προσαρμοστικότητα των ασκουμένων, την αντίληψή τους και τις ικανότητές τους να λαμβάνουν αποφάσεις ενδυναμώνοντας την αφομοίωση των γνώσεων και την κριτική τους αντίληψη και στο θεσμοποιημένο περιβάλλον εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου. Στο Τμήμα ΔΕΠΣ η Γραμματεία παραλαμβάνει τις αιτήσεις των φοιτητών (4ου έτους σπουδών καθώς και επί πτυχίω φοιτητές), ενώ η Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης έχει επικοινωνία με τους φορείς και φροντίζει σε συνεργασία με τους

καθηγητές-επόπτες για την άρτια λειτουργία του προγράμματος. Η επιστασία των ασκουμένων φοιτητών γίνεται με συνεχή παρακολούθηση από τους επόπτες καθηγητές στους φορείς απασχόλησης σε συνεργασία με τους κατά τόπους επόπτες. Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών είναι αμειβόμενη με ποσό που καθορίζεται από το πρόγραμμα λειτουργίας της και η διάρκειά της είναι τρίμηνη για κάθε συμμετέχοντα.

Άρθρο 20. Η Γραμματεία

Η Γραμματεία του Τμήματος εξυπηρετεί τους φοιτητές σε προκαθορισμένες ώρες κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους για ακαδημαϊκά και φοιτητικά θέματα. Με ανακοινώσεις της η Γραμματεία ενημερώνει τους φοιτητές για όλες τις απαραίτητες διαδικασίες αλλά και για εκδηλώσεις και λοιπές δραστηριότητες του Τμήματος. Σε όλες τις συναλλαγές τους με τη Γραμματεία του Τμήματος, οι φοιτητές απαιτείται να φέρουν μαζί τους την ακαδημαϊκή ταυτότητά τους.

Άρθρο 21. Βιβλιοθήκη – Υπηρεσία Πληροφόρησης: Γενικές πληροφορίες

Η Βιβλιοθήκη – Υπηρεσία Πληροφόρησης αποσκοπεί στην κάλυψη, υποστήριξη και προώθηση των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του Παντείου Πανεπιστημίου καθώς και των αυξανόμενων απαιτήσεων πληροφόρησης των μελών του. Είναι μια σύγχρονη υπηρεσία προσανατολισμένη στην παροχή ποιοτικών υπηρεσιών μέσω της ανάπτυξης και χρήσης των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφόρησης. Η Βιβλιοθήκη είναι ανοικτής πρόσβασης και χρήση της μπορούν να κάνουν όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας και το ευρύτερο κοινό. Ωστόσο, μόνο όσοι έχουν σχέση με το Πάντειο μπορούν να γίνουν μέλη της Βιβλιοθήκης αποκτώντας Κάρτα Βιβλιοθήκης. Για την έκδοσή της ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει μία (1) φωτογραφία, το βιβλιάριο σπουδών και συμπληρώνει μια «Αίτηση Εγγραφής Μέλους». Η Βιβλιοθήκη έχει δημιουργήσει μια πύλη πρόσβασης για τις υπηρεσίες και το υλικό της που είναι η ιστοσελίδα της <http://library.panteion.gr>.

Άρθρο 22. Φοιτητική Μέριμνα

1. **Φοιτητική ιδιότητα.** Οι φοιτητές έχουν δικαίωμα να διακόψουν, με έγγραφη αίτησή τους, τη φοίτησή τους για όσα εξάμηνα κρίνουν απαραίτητο (όχι όμως περισσότερα από τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου). Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά το χρόνο τυχόν διακοπής της φοίτησης, εκτός αν η διακοπή οφείλεται σε αποδεδειγμένους λόγους υγείας ή σε λόγους ανωτέρας βίας. Η αίτηση διακοπής της φοίτησης (αναστολής σπουδών) που αφορά κατ' ελάχιστον σε διάστημα ενός εξαμήνου,

υποβάλλεται στην έναρξη του ακαδ. εξαμήνου κατά την περίοδο των εγγραφών για τους νεοεισερχόμενους (πρωτοετείς) φοιτητές ή κατά την περίοδο ανανέωσης εγγραφών (δήλωσης μαθημάτων) για τους φοιτητές των μεγαλύτερων ετών.

2. **Διδακτικά βιβλία.** Στους φοιτητές χορηγούνται δωρεάν διδακτικά βιβλία και βοηθήματα, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Δικαίωμα παραλαβής δωρεάν διδακτικών βιβλίων/βοηθημάτων έχουν οι φοιτητές μόνον κατά τη διάρκεια των πρώτων έξι (6) ετών φοίτησης και εφόσον έχουν δηλώσει εντός των τακτών προθεσμιών τα μαθήματά τους.
3. **Υποτροφίες επίδοσης – Βραβεία.** Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) χορηγεί υποτροφίες και βραβεία σε φοιτητές που διακρίθηκαν στις εξετάσεις:
α) Εισαγωγής στα Ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ή β) Επίδοσης στα εξάμηνα σπουδών κάθε ακαδημαϊκού έτους. Το ύψος της υποτροφίας καθορίζεται κάθε έτος από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ι.Κ.Υ. Το Ι.Κ.Υ. μέσα από την πλατφόρμα του αναρτά τις πληροφορίες, τους όρους και τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι φοιτητές για να γίνουν αποδεκτοί στα προγράμματα υποτροφιών και βραβείων. Η Γραμματεία του Τμήματος κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου φοιτητή, πιστοποιεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις βάση της επίδοσης του στο αναφερθέν ακαδημαϊκό έτος και χορηγεί στους ενδιαφερόμενους φοιτητές τις αναγκαίες βεβαιώσεις.
4. **Δωρεάν σίτιση** δικαιούνται οι φοιτητές των οποίων οι γονείς ή κηδεμόνες διαμένουν μακριά από την έδρα του Τμήματος και των οποίων το καθαρό ετήσιο εισόδημα δεν υπερβαίνει το όριο που προσδιορίζεται στο άρθρο 8 του Π.Δ. 387/83. Σχετική ανακοίνωση εκδίδεται από το Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας.
5. **Δικαίωμα στέγασης** έχουν οι φοιτητές του Πανεπιστημίου, οι οποίοι δεν διαθέτουν ιδιόκτητη κατοικία στον νομό Αττικής και το οικογενειακό τους εισόδημα είναι χαμηλότερο από το όριο που προσδιορίζεται κάθε ακαδημαϊκό έτος ανάλογα με τον αριθμό των αιτήσεων για στέγαση. Σχετική ανακοίνωση εκδίδεται από το Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας.
6. **Υγειονομική περίθαλψη** (ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή) δικαιούνται οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος, ημεδαποί, ομογενείς και αλλοδαποί, για διάστημα ίσο προς την ελάχιστη προβλεπόμενη διάρκεια σπουδών τους, προσαυξανόμενο κατά το ήμισυ. Κατά την εγγραφή τους στο Τμήμα χορηγείται στους φοιτητές το Φοιτητικό Βιβλιάριο Περίθαλψης, εφόσον καταθέσουν δήλωση ότι προτιμούν το Πανεπιστήμιο ως φορέα ασφαλιστικής κάλυψης. Το Φοιτητικό Βιβλιάριο Περίθαλψης περιέχει τον Κανονισμό Νοσηλείας και τη θέση Νοσηλείας. Ο φοιτητής που έχει ανάγκη περίθαλψης μπορεί να προσέρχεται στο Ιατρείο του Πανεπιστημίου (1ος όροφος στο νεόκτιστο κτίριο) τις εργάσιμες ημέρες και τις καθορισμένες ώρες προκειμένου να εξεταστεί. Σχετική ανακοίνωση εκδίδεται από το αρμόδιο Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας του Πανεπιστημίου.

2.3 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Ο Κανονισμός ορίζει τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των φοιτητών, των διδασκόντων και των επιτηρητών προκειμένου να διασφαλισθεί η ομαλή διεξαγωγή των εξετάσεων και να κατοχυρωθεί:

- η ισότιμη μεταχείριση των εξεταζομένων
- το κύρος και η αξιοπιστία της εξεταστικής διαδικασίας
- η προσωπική και επιστημονική αξιοπρέπεια των διδασκόντων, επιτηρητών και φοιτητών

A. Υποχρεώσεις και Δικαιώματα των εξεταζομένων

1. Δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις έχουν μόνον όσοι έχουν συμπεριλάβει το αντίστοιχο μάθημα στη δήλωση μαθημάτων προς εξέταση. Στην εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου δικαιούνται να συμμετάσχουν όσοι δεν εξετάστηκαν επιτυχώς στα μαθήματα που είχαν συμπεριλάβει στις αντίστοιχες δηλώσεις μαθημάτων του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου.
2. Πρέπει να βρίσκονται στην αίθουσα 15' πριν την έναρξη της εξέτασης.
3. Οι φοιτητές που προσέρχονται σε εξετάσεις θα πρέπει απαραίτητως να φέρουν μαζί τους την ακαδημαϊκή τους ταυτότητα. Σε περίπτωση κλοπής, απώλειας ή απλά ξεχάσουν να την έχουν μαζί τους θα πρέπει να ζητήσουν από το ΚΕΦΟΙ ή τη Γραμματεία τους (πριν προσέλθουν για την εξέταση του μαθήματος) μια βεβαίωση σπουδών για να την επιδείξουν όταν θα παραδίδουν την κόλλα τους στον επόπτη ή καθηγητή.
4. Τα προσωπικά στοιχεία των φοιτητών ονοματεπώνυμο, αριθμός μητρώου θα πρέπει απαραίτητως να γράφονται με κεφαλαία και ευανάγνωστα γράμματα. Με κεφαλαία γράμματα θα πρέπει να αναφέρεται το μάθημα, η ημερομηνία εξέτασης, η αίθουσα.
5. Πριν τη διανομή των θεμάτων οφείλουν να απομακρύνουν ή να ασφαλίσουν εντός κλειστών σάκων/τσαντών τα βιβλία ή βοηθήματα που έχουν μαζί τους εκτός και αν ορίζεται διαφορετικά από τους υπεύθυνους του μαθήματος.
6. Τα κινητά τηλέφωνα δεν επιτρέπονται κατά τη διάρκεια των εξετάσεων. Οποιασδήποτε συσκευή επιτρέπει ηλεκτρονική επικοινωνία οποιουδήποτε τύπου πρέπει να είναι απενεργοποιημένη.
7. Από την ώρα που μοιράζονται τα θέματα δεν γίνονται πλέον δεκτοί στην αίθουσα, ενώ απαγορεύεται η απομάκρυνσή τους από την αίθουσα πριν τη συμπλήρωση μισής ώρας από τη διανομή των θεμάτων.
8. Κατά τη διάρκεια της εξέτασης η έξοδός τους από την αίθουσα των εξετάσεων γίνεται μόνο με τη συνοδεία ενός επιτηρητή.

9. Δεν επιτρέπεται να συνεργάζονται με οποιοδήποτε τρόπο μεταξύ τους ή με άλλο άτομο εντός ή εκτός της αίθουσας των εξετάσεων.
10. Απαγορεύεται η κατανάλωση καφέ, αναψυκτικών και τροφίμων μέσα στις αίθουσες των εξετάσεων. Επιτρέπονται μόνο μπουκαλάκια με νερό, οι κάτοχοι των οποίων οφείλουν να παίρνουν μαζί τους όταν φεύγουν.
11. Κατά την αποχώρησή τους παραδίδουν μαζί με το γραπτό τους, το πρόχειρο που χρησιμοποίησαν και τα θέματα των εξετάσεων, εφόσον ζητηθεί από τον διδάσκοντα, επιδεικνύουν στον επιτηρητή τη φοιτητική τους ταυτότητα και υπογράφουν στον ονομαστικό κατάλογο φοιτητών.
12. Μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων έχουν το δικαίωμα να δουν το γραπτό τους και να ζητήσουν διευκρινίσεις για τη βαθμολογία τους, εφόσον το επιθυμούν.
13. Οι εξεταζόμενοι που εμπίπτουν στις ειδικές κατηγορίες εισακτέων ως πάσχοντες από παθήσεις που δεν τους επιτρέπουν να υποστούν γραπτή εξέταση, ρυθμίζουν πριν την έναρξη της εξεταστικής περιόδου και κατόπιν προσωπικής συνεννόησης με τους διδάσκοντες τον καταλληλότερο (προφορικό ή άλλο) τρόπο εξέτασής τους.
14. Κατά τη διάρκεια της εξέτασης απαγορεύεται η αντιγραφή, η συνεργασία μεταξύ φοιτητών, η χρήση σημειώσεων, βιβλίων ή οποιασδήποτε συσκευής επιτρέπει ηλεκτρονική επικοινωνία οποιουδήποτε τύπου. Επίσης, απαγορεύεται να βρίσκονται τα ανωτέρω αντικείμενα στο έδρανο του εξεταζόμενου ή να είναι καθ' οιονδήποτε τρόπο προσβάσιμα σ' αυτόν. Η παραβίαση των ανωτέρων απαγορεύσεων έχει ως συνέπεια τον μηδενισμό του γραπτού. Σε περίπτωση υποτροπής, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης και μετά από ακρόαση του ενδιαφερομένου, μπορεί να ανασταλεί η δυνατότητα εγγραφής του για συμμετοχή στις εξετάσεις ενός εξαμήνου. Κατ' εξαίρεση, εάν η φύση του μαθήματος ή/και της εξέτασης επιβάλλει τη χρήση ηλεκτρονικών συσκευών, ο διδάσκων μπορεί να ανακοινώνει την μη εφαρμογή του άρθρου αυτού, αναλαμβάνοντας ο ίδιος την ευθύνη του ελέγχου του αδιαβλήτου, αφού προηγουμένως ενημερώσει γραπτώς τους εξεταζομένους.
15. Για τις προφορικές εξετάσεις θα πρέπει απαραίτητως να παρίστανται και άλλοι φοιτητές. Δικαίωμα σε προφορικές εξετάσεις ακόμα και αν το μάθημα εξετάζεται γραπτώς έχουν όσοι φοιτητές έχουν αποδεδειγμένα πρόβλημα δυσλεξίας ή άλλο ιατρικό πρόβλημα που δεν επιτρέπει στον φοιτητή να γράφει.

Β. Υποχρεώσεις και Δικαιώματα των διδασκόντων

1. Οφείλουν να είναι παρόντες την ημέρα και ώρα της εξέτασης των μαθημάτων τους, να δίνουν τις απαραίτητες διευκρινίσεις επί των θεμάτων των εξετάσεων στην αρχή της εξέτασης και ακολούθως να εποπτεύουν κάθε πτυχή της ομαλής διεξαγωγής των εξετάσεων.

2. Προσέρχονται στις εξετάσεις έχοντας τον ονομαστικό κατάλογο φοιτητών που έχει εκδώσει η Γραμματεία για κάθε εξεταζόμενο μάθημα και σε τόσα αντίτυπα όσα και οι αίθουσες.
3. Σε περίπτωση σοβαρού κωλύματος, ενημερώνουν εγκαίρως τη Γραμματεία για την αδυναμία προσέλευσής τους στις εξετάσεις καθώς και για το ποιο μέλος ΔΕΠ έχουν ορίσει να τους αναπληρώσει. Οφείλουν, επίσης, να παραδώσουν εγκαίρως τα θέματα και τις αναγκαίες οδηγίες στους αναπληρωτές τους.
4. Διατηρούν τα γραπτά στο αρχείο τους για την προβλεπόμενη από το νόμο χρονική διάρκεια ενός έτους.

Γ. Υποχρεώσεις και Δικαιώματα των επιτηρητών

1. Οφείλουν να αφήσουν δείγμα της υπογραφής τους στη γραμματεία.
2. Οφείλουν να βρίσκονται στις αίθουσες εξετάσεων 15' πριν την έναρξη της εξέτασης και βοηθούν να τακτοποιηθούν οι φοιτητές σύμφωνα με τον τρόπο που επιτάσσει η αξιοπιστία της εξεταστικής διαδικασίας.
3. Σε περίπτωση σοβαρού κωλύματος, ενημερώνουν εγκαίρως τον διδάσκοντα και ρυθμίζουν την αναπλήρωσή τους με κάποιον που περιλαμβάνεται στον κατάλογο των επιτηρητών.
4. Κατά τη διάρκεια της εξέτασης μεριμνούν για την επακριβή εφαρμογή των κανόνων συμπεριφοράς των εξεταζόμενων.
5. Αναγράφουν στον πίνακα (ή ανακοινώνουν προφορικά) την ώρα έναρξης και λήξης της εξέτασης και ειδοποιούν τους εξεταζόμενους 60', 30' και 10' προ της λήξης της.
6. Σε περίπτωση κατά την οποία οι επιτηρητές αντιληφθούν εξεταζόμενο να μην συμμορφώνεται με τις παραγράφους Α.5, Α.9 του κανονισμού εξετάσεων, έχουν το δικαίωμα να του κάνουν προφορική παρατήρηση, ή να του ζητήσουν να αλλάξει θέση.
7. Σε κάθε περιστατικό αντιγραφής απομακρύνουν τον εξεταζόμενο (και κάθε άλλον εμπλεκόμενο) από την αίθουσα, κατακρατούν το γραπτό του, το οποίο και παραδίδουν ξεχωριστά στον διδάσκοντα έχοντας κάνει πάνω του τη σχετική επισήμανση. Ακολούθως, ενημερώνουν με γραπτή αναφορά τη ΓΣ του Τμήματος για το περιστατικό, και η ΓΣ αποφασίζει για την ποινή σύμφωνα με όσα προβλέπει ο νόμος.
8. Με την ολοκλήρωση της προβλεπόμενης διάρκειας της εξέτασης διακόπτουν τους εξεταζόμενους και συγκεντρώνουν τα γραπτά (περιλαμβανομένων των προχείρων και των θεμάτων). Τα καταμετρούν, τα αριθμούν και τα παραδίδουν στον διδάσκοντα.
9. Επειδή δεν επιτρέπεται να μείνει μόνος του ο τελευταίος εξεταζόμενος, ζητούν από τον προτελευταίο εξεταζόμενο να παραμείνει εντός της αίθουσας έως ότου ολοκληρώσει και παραδώσει το γραπτό του και ο τελευταίος.

2.4. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Οι φοιτητές και φοιτήτριες έχουν τη δυνατότητα να ασκούνται και, ανάλογα με τις επιδόσεις τους, να μετέχουν σε Πανελλήνιους Αγώνες διαφόρων αθλημάτων, σε Πανεπιστημιάδες, όπως επίσης και σε προγράμματα Βόλει, Ποδοσφαίρου, Γυμναστικής-Αερόμπικ, Τένις, Πινγκ-Πονγκ, Άρσης Βαρών, Καράτε, Ελληνικών Χορών κ.λπ. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερώνονται σχετικά στο Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο (Ιππώνακτος 36, Ν. Κόσμος) Τηλ. 210 902-5717.

2.5. ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ (ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ)

Το Γραφείο Σταδιοδρομίας (Διασύνδεσης), μια υπηρεσία του Παντείου Πανεπιστημίου προς τους φοιτητές και αποφοίτους του, δημιουργήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1993 στο πλαίσιο της πρότασης για το Πρόγραμμα «ΣΥΝΔΕΣΗ Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι. – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Το Γραφείο παρέχει ολοκληρωμένο πλέγμα υπηρεσιών πληροφόρησης, καθώς και επαγγελματικής και εκπαιδευτικής συμβουλευτικής στους φοιτητές και αποφοίτους του Πανεπιστημίου.

Ιστοσελίδα: <http://www.diasyndesi.panteion.gr/> Ώρες λειτουργίας Γραφείου: 8.30 π.μ.-3:00 μ.μ. Τηλ. 210 920-1501-4, 210 920-1097

2.6. ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης του Παντείου Παν/μίου ιδρύθηκε με βάση την από 26/10/94 απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου. Αυτό έχει πιστοποιηθεί από το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης ως Κ.Ε.Κ. Περιφερειακής Εμβέλειας στα πιο κάτω θεματικά πεδία:

- Επαγγέλματα Περιβάλλοντος.
- Επαγγέλματα Υγείας και Πρόνοιας.
- Επαγγέλματα Πολιτισμού και Αθλητισμού, Μ.Μ.Ε. και Επικοινωνιών.
- Επαγγέλματα Οικονομίας και Διοίκησης.
- Επαγγέλματα Πληροφορικής.
- Επαγγέλματα Τουριστικά και παροχής Υπηρεσιών.

Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών Department of International, European and Area Studies

Αποκλειστικός σκοπός του Κ.Ε.Κ. είναι η υλοποίηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης καθώς και η ανάληψη συναφών ή υποστηρικτικών ως προς το αντικείμενο αυτό δραστηριοτήτων (έρευνες, μελέτες, συνέδρια, ημερίδες) στα γνωστικά πεδία που καλύπτονται ερευνητικά και διδακτικά από όλα τα Τμήματα του Παν/μίου μας. Τα προγράμματα απευθύνονται είτε σε άνεργους πτυχιούχους του Παν/μίου μας καθώς και άλλων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι., είτε σε εργαζόμενους – στελέχη επιχειρήσεων. Επίσης, το Κ.Ε.Κ. αναλαμβάνει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης που ανατίθενται από τρίτους φορείς στο Παν/μιο (επιχειρήσεις, Επιμελητήρια).

Προσεχώς, πρόκειται να δραστηριοποιηθεί και στη μέριμνα για την επαγγελματική αποκατάσταση των απαραίτητων σεμιναρίων, στο οποίο, σε συνεργασία με το Γραφείο Διασύνδεσης του Παν/μίου, θα μπορούν να απευθύνονται όσοι έχουν παρακολουθήσει προγράμματα κατάρτισης ανέργων, ώστε να αναζητούν πληροφορίες για την αγορά εργασίας. Επιπρόσθετα, θα δοθεί η δυνατότητα σε όλους τους άνεργους αποφοίτους του Κ.Ε.Κ. να καταγράφονται σε ειδική βάση δεδομένων, στην οποία θα εισάγονται τα ατομικά τους στοιχεία και τα χαρακτηριστικά τους, και στην οποία οι επιχειρήσεις θα μπορούν να ανατρέχουν για την εξεύρεση κατάλληλων στελεχών.

Τηλ. 210 920-1357 (Υπόγειο Πτέρυγας Μ. Στασινόπουλου - Γυάλινο κτίριο).

3. ΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ

Στο Τμήμα Δ.Ε.Π.Σ. του Παντείου Πανεπιστημίου λειτουργεί από το 1994-1995 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στα γνωστικά αντικείμενα των Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών. Το Μάιο του 2017 το Τμήμα προχώρησε στην Ίδρυση-Επανάδρυση ΠΜΣ σε εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 4485/17 με την ίδρυση δύο Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων: «Διεθνείς Σχέσεις & Στρατηγικές Σπουδές» και «Διεθνές & Ευρωπαϊκό Δίκαιο & Διακυβέρνηση». Στα δύο προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών λειτουργούν τέσσερις συνολικά ειδικεύσεις.

Γραμματεία: Νεοκλαστικό κτίριο, 2ος όροφος

Πληροφορίες: Ε. Τσιμιζηλή, τηλ. 210 920.1389, email: des@panteion.gr

3.1. ΠΜΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Διοίκηση Προγράμματος

Διευθυντής: Καθηγητής Κωνσταντίνος Λάβδας

Συντονιστική Επιτροπή Μέλη: Διευθυντής Π.Μ.Σ. Καθηγητής Κ. Λάβδας, Αν. Διευθυντής Αναπλ. Καθηγητής Α. Γκόφας, Καθηγητής Χ. Παπασωτηρίου, Αναπλ. Καθηγητές Γ. Ευαγγελόπουλος, Μ. Κοππά.

Γενικά χαρακτηριστικά Προγράμματος

Το ΠΜΣ στις «Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές», έχει σκοπό να συνδυάσει τη θεωρητική διδασκαλία με την εμπειρική μελέτη των διεθνών και στρατηγικών θεμάτων, έτσι ώστε οι αποκτώντες τον μεταπτυχιακό τίτλο να είναι σε θέση να σταδιοδρομήσουν είτε ακαδημαϊκά, είτε ως στελέχη του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Κύριος στόχος του ΠΜΣ είναι η προαγωγή της γνώσης και διδασκαλίας μέσω της εμβάθυνσης σε διεθνώς αναγνωρισμένα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα και η ανάδειξη νέων ερευνητών, επιστημόνων και αναλυτών σε αυτά τα γνωστικά αντικείμενα με υψηλή εξειδίκευση, αλλά και την έκθεσή τους σε νέες προσεγγίσεις. Ο χαρακτήρας του Προγράμματος προβάλλει την αναγκαιότητα μιας πολύπλευρης και πολυεπίπεδης ανάλυσης των ζητημάτων που εστιάζονται

σε θέματα διεθνούς και στρατηγικής ανάλυσης με τρόπο ώστε οι φοιτητές του να διευρύνουν τις γνώσεις τους ως προς:

- τα θεωρητικά εργαλεία με σκοπό την κατανόηση των προβλημάτων της διεθνούς και στρατηγικής ανάλυσης και της συγκριτικής ανάλυσης της εξωτερικής πολιτικής
- τις πρακτικές ικανότητες ανάλυσης, σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης υποδειγμάτων διεθνούς και στρατηγικής ανάλυσης και συγκριτικής ανάλυσης εξωτερικής πολιτικής, καθώς
- τα μεθοδολογικά εργαλεία εξειδίκευσης και έρευνας στα οικεία πεδία.

Το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στις «Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές» απονέμεται μετά την επιτυχή ολοκλήρωση δύο (2) διδακτικών εξαμήνων σπουδών και την επιτυχή υποστήριξη της προβλεπόμενης διπλωματικής εργασίας στο τρίτο εξάμηνο. Το πρόγραμμα αρχίζει το χειμερινό εξάμηνο.

Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων των ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της ημεδαπής ή αντίστοιχων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αναγνωρισμένα από το ΔΟΑΤΑΠ. Οι προϋποθέσεις για να μπορεί κάποιος/α να κάνει αίτηση, η διαδικασία εισαγωγής και ο κανονισμός σπουδών του ΠΜΣ βρίσκονται αναρτημένα στο <https://deps.panteion.gr/images/kanonismos-pms-dsss-11-6-20.pdf>. Για τη συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής απαιτείται η κατάθεση της σχετικής αίτησης και των σχετικών δικαιολογητικών κατά τον μήνα Μάιο ή Ιούνιο στη Γραμματεία Τμήματος. Με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής προσδιορίζονται και δημοσιοποιούνται κάθε χρόνο με την προκήρυξη για την υποβολή αιτήσεων, η προθεσμία υποβολής, η διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής των υποψηφίων.

Πρόγραμμα Σπουδών

Σε κάθε εξάμηνο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές παρακολουθούν τέσσερα μαθήματα. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Σε κάθε μάθημα αντιστοιχούν τρεις (3) διδακτικές μονάδες, 7,5 ECTS ενώ για τη διπλωματική εργασία αντιστοιχούν δώδεκα (12) διδακτικές μονάδες & 30 ECTS. Οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας είναι τρεις (3) για κάθε μάθημα. Επιτρέπονται μόνο μέχρι δύο απουσίες σε κάθε μάθημα που θα δικαιολογούνται για ιατρικούς ή άλλους σοβαρούς λόγους. Την απόφαση περί του δικαιολογημένου ή μη των

απουσιών λαμβάνει η Συντονιστική Επιτροπή με πρόταση του Διευθυντή. Η διδασκαλία και εξέταση των μαθημάτων γίνεται στην ελληνική γλώσσα, χωρίς να αποκλείεται η διδασκαλία και εξέταση ορισμένων μαθημάτων στην αγγλική γλώσσα. Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται με βαθμολογική κλίμακα από το 0 μέχρι το 10 με βάση το 5 ενδεχομένως με χρήση δεκαδικών.

Για την λήψη του Μεταπτυχιακού Διπλώματος απαιτείται η επιτυχής εκπόνηση και υποστήριξη διπλωματικής εργασίας (dissertation), η έκταση της οποίας θα πρέπει να είναι από 12.000 έως 15.000 λέξεις, συμπεριλαμβανομένης της βιβλιογραφίας αλλά εκτός των τυχόν παραρτημάτων.

Ο Κανονισμός του ΠΜΣ ορίζει τις προδιαγραφές των διπλωματικών εργασιών, το χρονοδιάγραμμα εκπόνησης και υποστήριξής τους και τον τρόπο αξιολόγησής τους. Προϋπόθεση για την υποβολή της διπλωματικής εργασίας είναι η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών.

Η Συντονιστική Επιτροπή αποφασίζει την αποδοχή ή μη της πρότασης, καθώς και για τον ορισμό του επιβλέποντος. Η Συντονιστική Επιτροπή δύναται να εγκρίνει και πρόταση για εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας στην αγγλική ή στην γαλλική γλώσσα. Στους σπουδαστές

που ολοκλήρωσαν επιτυχώς τις εξετάσεις και δεν υποβάλλουν διπλωματική εργασία είτε η εργασία απορρίπτεται, χορηγείται βεβαίωση μεταπτυχιακών σπουδών.

Μαθήματα α' εξαμήνου

- Θεωρία και Μεθοδολογία Διεθνών Σχέσεων
- Στρατηγική Ανάλυση
- Συγκριτική Πολιτική Ανάλυση
- Η Ευρώπη στον Κόσμο

Μαθήματα β' εξαμήνου υποχρεωτικά

- Διεθνείς Σχέσεις της Ελλάδος: Γεωπολιτική και Ασφάλεια
- Αμερικανικό Πολιτικό Σύστημα και Εξωτερική Πολιτική

Μαθήματα β' εξαμήνου επιλογής (επιλέγονται 2 μαθήματα)

- Γεωπολιτική και Γεωοικονομία
- Ευρω-Ατλαντικές Σχέσεις
- Το Φύλο στη Διεθνή Πολιτική: Θεωρία και Πράξη (Διατμηματικό ΠΜΣ Φύλο, Κοινωνία, Πολιτική)

Μαθήματα γ' εξαμήνου:

- Διπλωματική Εργασία

3.2. ΠΜΣ «ΔΙΕΘΝΕΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ & ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ»

Διοίκηση Προγράμματος

Διευθυντής: Καθηγητής Βασίλης Χατζόπουλος

Συντονιστική Επιτροπή Μέλη: Διευθυντής Π.Μ.Σ. Καθηγητής Β. Χατζόπουλος, Αν. Διευθυντής Καθηγητής Α. Πασσάς, Αναπλ. Καθηγήτρια Μ. Μένγκ-Παπαντώνη, Επίκ. Καθηγήτριες Μ. Μαρούδα, Ο. Τσόλκα.

Γενικά χαρακτηριστικά προγράμματος

- Αντικείμενο και σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (εφεξής «Π.Μ.Σ.») στο γνωστικό αντικείμενο του Διεθνούς & Ευρωπαϊκού Δικαίου και Διακυβέρνησης, είναι να συνδυάσει τη θεωρητική διδασκαλία με την εμπειρική μελέτη των διεθνών, ευρωπαϊκών και περιφερειακών θεμάτων, έτσι ώστε οι αποκτώντες τον μεταπτυχιακό τίτλο να είναι σε θέση να σταδιοδρομήσουν είτε ακαδημαϊκά, είτε ως στελέχη του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα.

Το ΠΜΣ απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) με τίτλο «Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Διακυβέρνηση», στις εξής ειδικεύσεις:

1. Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές
2. Δίκαιο και Πολιτική για το Περιβάλλον και την Ενέργεια
3. Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο και Πολιτική.

Το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στις ειδικεύσεις απονέμεται μετά την επιτυχή ολοκλήρωση δύο (2) διδακτικών εξαμήνων σπουδών και την επιτυχή υποστήριξη της προβλεπόμενης διπλωματικής εργασίας στο τρίτο εξάμηνο. Το πρόγραμμα αρχίζει το χειμερινό εξάμηνο.

Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων των ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της ημεδαπής ή αντίστοιχων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αναγνωρισμένα από το ΔΟΑΤΑΠ. Οι προϋποθέσεις για να μπορεί κάποιος/α να κάνει αίτηση, η διαδικασία επιλογής και εισαγωγής και ο κανονισμός σπουδών του ΠΜΣ βρίσκονται αναρτημένα στο <https://deps.panteion.gr/images/KANONISMOS-PMS-DEDD-17-6-20.pdf>.

Για τη συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής απαιτείται η κατάθεση της σχετικής αίτησης και των σχετικών δικαιολογητικών κατά τον μήνα Μάιο ή Ιούνιο στη Γραμματεία Τμήματος. Με απόφαση του Τμήματος προσδιορίζονται και δημοσιοποιούνται κάθε χρόνο με την προκήρυξη για την υποβολή αιτήσεων και η προθεσμία υποβολής. Οι υποψήφιοι υποβάλλουν υποψηφιότητα μόνον σε ένα ΠΜΣ του Τμήματος και σε περίπτωση ΠΜΣ με περισσότερες ειδικεύσεις, μόνον σε μία ειδίκευση.

Για τη συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής απαιτείται η κατάθεση της σχετικής αίτησης και των πιο πάνω δικαιολογητικών κατά τον μήνα Μάιο ή Ιούνιο, κατόπιν προκήρυξης στη Γραμματεία Τμήματος.

Πρόγραμμα Σπουδών

Σε κάθε εξάμηνο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές παρακολουθούν τέσσερα μαθήματα. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Σε κάθε μάθημα αντιστοιχούν τρεις (3) διδακτικές μονάδες, 7,5 ECTS ενώ για τη διπλωματική εργασία αντιστοιχούν δώδεκα (12) διδακτικές μονάδες & 30 ECTS. Οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας είναι τρεις (3) για κάθε μάθημα. Επιτρέπονται μόνο μέχρι δύο απουσίες σε κάθε μάθημα που θα δικαιολογούνται για ιατρικούς ή άλλους σοβαρούς λόγους. Την απόφαση περί του δικαιολογημένου ή μη των απουσιών λαμβάνει η Συντονιστική Επιτροπή με πρόταση του Διευθυντή. Η διδασκαλία και εξέταση των μαθημάτων γίνεται στην ελληνική γλώσσα, χωρίς να αποκλείεται η διδασκαλία και εξέταση ορισμένων μαθημάτων στην αγγλική γλώσσα. Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται με βαθμολογική κλίμακα από το 0 μέχρι το 10 με βάση το 5 ενδεχομένως με χρήση δεκαδικών. Για την λήψη του Μεταπτυχιακού Διπλώματος απαιτείται η επιτυχής εκπόνηση και υποστήριξη διπλωματικής εργασίας (dissertation), η έκταση της οποίας θα πρέπει να είναι από 12.000 έως 15.000 λέξεις, συμπεριλαμβανομένης της βιβλιογραφίας αλλά εκτός των τυχόν παραρτημάτων.

Ο Κανονισμός του ΠΜΣ ορίζει τις προδιαγραφές των διπλωματικών εργασιών, το χρονοδιάγραμμα εκπόνησης και υποστήριξής τους και τον τρόπο αξιολόγησής τους. Προϋπόθεση για την υποβολή της διπλωματικής εργασίας είναι η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών.

Η Συντονιστική Επιτροπή αποφασίζει την αποδοχή ή μη της πρότασης, καθώς και για τον ορισμό του επιβλέποντος. Η Συντονιστική Επιτροπή δύναται να εγκρίνει και πρόταση για εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας στην αγγλική ή στην γαλλική γλώσσα. Στους σπουδαστές

που ολοκλήρωσαν επιτυχώς τις εξετάσεις και δεν υποβάλλουν διπλωματική εργασία είτε η εργασία απορρίπτεται, χορηγείται βεβαίωση μεταπτυχιακών σπουδών.

Μαθήματα α' εξαμήνου υποχρεωτικά

- Ειδικά Θέματα Διεθνούς Δικαίου: ζητήματα χρήσης βίας και συλλογικής ασφάλειας
- Επίλυση διεθνών διαφορών και διεθνής δικαιοσύνη- από τις πολιτικές /διπλωματικές στις νομικές/ δικαστικές μεθόδους επίλυσης διαφορών
- Ειδικά θέματα εξωτερικής πολιτικής I
- Σύγχρονα θέματα διεθνούς δικαίου και διπλωματίας – δομημένο σε τέσσερα modules που περιλαμβάνουν την πολιτιστική και οικονομική διπλωματία, την ψηφιακή διπλωματία και τα κοινωνικά δίκτυα, τον κυβερνοχώρο και την διαχείριση κρίσεων.

Μαθήματα β' εξαμήνου υποχρεωτικά

- Δίκαιο και Πολιτικές Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Μειονοτήτων / Έδρα Jean Monnet
- Εξωτερική πολιτική και διεθνές δίκαιο II

Υποχρεωτικά επιλογής (επιλέγεται 1 μάθημα)

- Διεθνές Ποινικό Δίκαιο

- Από την πολιτική προστασία στην ανθρωπιστική δράση στην Ευρώπη και τον Κόσμο: Δύο Εντατικά Σεμινάρια της Έδρας Jean Monnet, που συναποτελούν ένα μάθημα 7,5 ECTS μονάδων, δομημένο σε δύο ειδικότερες θεματικές /modules ως εξής:
  - Πολιτική προστασία και διαχείριση μαζικών μεικτών μεταναστευτικών ροών σε Ευρώπη και Ελλάδα -People on the Move- σε συνεργασία με το «ΠΜΣ Ιατρικής ΕΚΠΑ «Διεθνής Ιατρική -Ιατρική Καταστροφών» και το Πανεπιστήμιο του Αιγαίου (Τμήμα Κοινωνιολογίας)
  - Ανθρωπιστική δράση και κράτηση – αναγνώριση -αποκατάσταση θυμάτων βασανιστηρίων -προσομοίωση επίσκεψης σε χώρους κράτησης, σε συνεργασία με το «ΠΜΣ Ιατρικής ΕΚΠΑ «Διεθνής Ιατρική -Ιατρική Καταστροφών» και το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής)

Ελεύθερα επιλογής (επιλέγεται 1 από τα παρακάτω μαθήματα)

- Το μη επιλεγέν από τα παραπάνω δύο υποχρεωτικά επιλογής μαθήματα
- Διεθνές δίκαιο της βιώσιμης ανάπτυξης
- Διεθνής διαπραγμάτευση και περιβαλλοντική διακυβέρνηση

Μάθημα γ' εξαμήνου

- Διπλωματική εργασία

Ειδίκευση «ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ»

Μαθήματα α' εξαμήνου υποχρεωτικά

- Διεθνές και ενωσιακό δίκαιο του περιβάλλοντος
- Πολιτική της ΕΕ για το περιβάλλον και την ενέργεια. Διαμόρφωση και υλοποίηση πολιτικής
- Δίκαιο της αγοράς της ενέργειας στην ΕΕ
- Οικονομικά του περιβάλλοντος και της ενέργειας

Μαθήματα β' εξαμήνου υποχρεωτικά

- Δίκαιο, Πολιτική και Διακυβέρνηση για την κλιματική αλλαγή
- Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Διαστάσεις του δικαίου της ενέργειας

Υποχρεωτικά επιλογής (επιλέγεται 1 μάθημα)

- Διεθνές δίκαιο της βιώσιμης ανάπτυξης
- Διεθνής διαπραγμάτευση και περιβαλλοντική διακυβέρνηση

Ελεύθερα επιλογής (επιλέγεται 1 από τα παρακάτω μαθήματα)

- Το μη επιλεγέν από τα παραπάνω δύο υποχρεωτικά επιλογής μαθήματα
- Δίκαιο των ευρωπαϊκών εγκλημάτων. Ουσιαστική και δικονομική προσέγγιση (Ειδίκευση: Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο και Πολιτική)
- Γεωπολιτική και Οικονομία ΠΜΣ Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές)

Μάθημα γ' εξαμήνου

- Διπλωματική εργασία

Ειδίκευση «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»

Α' εξάμηνο υποχρεωτικά

- Ευρωπαϊκή Δημόσια Πολιτική I: Διαμόρφωση πολιτικής
- Στοιχεία ευρωπαϊκού συνταγματικού δικαίου
- Βασικές έννοιες και θεσμοί του ευρωπαϊκού ποινικού δικαίου
- Δικαστική προστασία και αρχή της δίκαιης δίκης στον ευρωπαϊκό χώρο

Β' εξάμηνο υποχρεωτικά *

- Ευρωπαϊκή Δημόσια Πολιτική II: Υλοποίηση πολιτικής
- Αμοιβαία αναγνώριση ποινικών αποφάσεων και ποινικό δικονομικό δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Εγκλήματα σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ουσιαστική και δικονομική προσέγγιση
- Δίκαιο των ευρωπαϊκών εγκλημάτων. Ουσιαστική και δικονομική προσέγγιση
- *Σε αντικατάσταση ενός εκ των προσφερόμενων μαθημάτων του εν λόγω εξαμήνου, οι φοιτητές έχουν δικαίωμα επιλογής ενός μαθήματος από τις άλλες ειδικεύσεις του ΠΜΣ.

Μάθημα γ' εξαμήνου

- Διπλωματική εργασία

3.3. ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΜΣ «ΦΥΛΟ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ»

Το Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών, συμμετέχει στο Διατμηματικό ΠΜΣ «Φύλο, Κοινωνία, Πολιτική». Στο Δ.Π.Μ.Σ. συμμετέχουν επίσης τα Τμήματα της Δημόσιας Διοίκησης, Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού, Κοινωνιολογίας, Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής. Αντικείμενο του Διατμηματικού Π.Μ.Σ. (ΔΠΜΣ) είναι η ανάδειξη της διεπιστημονικής έρευνας και εμβάθυνσης στην προβληματική του φύλου στη μελέτη των κοινωνικών και πολιτικών φαινομένων. Σκοπός του Διατμηματικού Π.Μ.Σ. είναι η παροχή εξειδικευμένων γνώσεων, η ανάπτυξη πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας και η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στο παραπάνω πεδίο.

Το ΔΠΜΣ απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) με τίτλο: «Φύλο, Κοινωνία, Πολιτική». Προϋπόθεση για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. «Φύλο, Κοινωνία, Πολιτική» αποτελεί η συγκέντρωση ενενήντα (90) πιστωτικών μονάδων ECTS, μετά την επιτυχή περαίωση των εξετάσεων στα έξι (6) μαθήματα των δύο πρώτων διδακτικών εξαμήνων του ΔΠΜΣ και την επιτυχή υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας στο τρίτο εξάμηνο σπουδών.

Ο αριθμός εισακτέων φοιτητών/ριών στο Διατμηματικό Π.Μ.Σ. ορίζεται σε ανώτατο όριο σε είκοσι (20) ανά έτος.

Στο Διατμηματικό ΠΜΣ γίνονται δεκτοί/ές κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Τμημάτων Ανθρωπιστικών, Κοινωνικών και Θετικών Επιστημών Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής καθώς και πτυχιούχοι Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων όλων των ειδικοτήτων. Για τους/τις πτυχιούχους Πανεπιστημίων της αλλοδαπής, ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου πρέπει να έχει αναγνωρισθεί από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ).

Για την αξιολόγηση των αιτήσεων εισαγωγής στο ΔΠΜΣ ορίζεται Τριμελής Επιτροπή Επιλογής από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (ΕΔΕ). Κατά τη συνέντευξη διαπιστώνεται και αξιολογείται με συγκεκριμένη βαθμολογία η γενικότερη κατάρτιση στο αντικείμενο του ΔΠΜΣ σε συνάρτηση με την επιστημονική δραστηριότητα όπως προκύπτει από τον ατομικό φάκελο (π.χ. συμμετοχή σε συνέδρια, εργασίες, δημοσιεύσεις).

Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών
Department of International, European and Area Studies

Διευθύντρια του Δ.Π.Μ.Σ., για τα ακαδημαϊκά έτη 2020-2022 είναι η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Στρατηγάκη Μαρία, του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής και η γραμματειακή υποστήριξη για το διάστημα αυτό υποστηρίζεται από την Γραμματεία του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής.

3.4. ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στο Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών αφορά στα ακόλουθα γνωστικά αντικείμενα: α) Διεθνές Δίκαιο, β) Διπλωματική Ιστορία, γ) Διεθνείς Σχέσεις, δ) Στρατηγικές Σπουδές, ε) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο, στ) Διεθνές Ποινικό Δίκαιο, ζ) Ευρωπαϊκό Δίκαιο, η) Ευρωπαϊκή Πολιτική, θ) Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη, ι) Διεθνής Πολιτική Οικονομία.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής έχει ο κάτοχος Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ΑΕΙ της ημεδαπής, ή αναγνωρισμένου ως ισοτίμου της αλλοδαπής ή ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών του άρθρου 46 του Ν. 4485/2017. Σε ειδικές περιπτώσεις, το ανωτέρω δικαίωμα αναγνωρίζεται και σε μη κάτοχο ΔΜΣ, εφόσον παρέχει απόδειξη διακεκριμένης συνεισφοράς του στην ανάπτυξη της επιστήμης ή της μελέτης του επιστημονικού κλάδου, στον οποίο αναφέρεται η προτεινόμενη διατριβή.

Οι υποψήφιοι οφείλουν να έλθουν σε επαφή με καθηγητή του Τμήματος προκειμένου να του γνωρίσουν το θέμα της διατριβής και να εξασφαλίσουν τη συναίνεσή του για να επιβλέψει την εκπόνηση της διατριβής. Θα πρέπει να συμπληρώσουν το ειδικό έντυπο-αίτηση, το οποίο διατίθεται από τη Γραμματεία του Τμήματος, συνοδευόμενο από εκτενές υπόμνημα για το θέμα και σχετική βιβλιογραφία. Οι αιτήσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υποβάλλονται στη Γραμματεία οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους και εξετάζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Για το ζήτημα της σύστασης της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, επίβλεψης και αποδοχής της υποψηφιότητας αποφάινεται η ΓΣ. Ο χρόνος εκπόνησης της διατριβής, δεν μπορεί να είναι μικρότερος της τριετίας. Απαξ του έτους οι υποψήφιοι οφείλουν να υποβάλουν έκθεση προόδου, την οποία πρέπει να συνυπογράψουν και τα τρία μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Μετά την ολοκλήρωση της διατριβής και εφόσον αυτή λάβει την έγκριση της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, ορίζεται από τη ΓΣ Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή, ενώπιον της οποίας ο/η υποψήφιος/α υποστηρίζει τη διατριβή, σε δημόσια συνεδρίαση, η οποία προαναγγέλλεται. Η Επιτροπή εγκρίνει ή όχι τη διατριβή, απονέμοντας και το βαθμό που αποφάσισαν (ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία) τα μέλη. Το θεσμικό πλαίσιο και οι σχετικοί κανονισμοί εκπόνησης διδακτορικών διατριβών είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Τμήματος: <https://deps.panteion.gr/didaktorikes-spoudes/>

Επαγγελματικές προοπτικές

Η κατεύθυνση «Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές» αποβλέπει στην προετοιμασία στελεχών για τη Διπλωματική Υπηρεσία, την πολιτιστική και την οικονομική διπλωματία, εμπειρογνομώνων σε θέματα Διεθνούς Δικαίου, Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καθώς και στελεχών Διεθνών Οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

Η κατεύθυνση «Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές» αποβλέπει στην προετοιμασία ειδικών επί θεμάτων διεθνούς ασφάλειας, εξωτερικής πολιτικής, στρατηγικής ανάλυσης, περιφερειακών σπουδών (area studies), με έμφαση στη σταθερότητα/αστάθεια περιοχών, όπως τα Βαλκάνια και η Μέση Ανατολή.

Η κατεύθυνση «Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο και Πολιτική» αποβλέπει στην προετοιμασία ειδικού επιστημονικού προσωπικού για το Δημόσιο και τα Επιμελητήρια, στελεχών Ευρωπαϊκών Οργανισμών, στελεχών για εταιρείες συμβούλων σε θέματα ευρωπαϊκής διακυβέρνησης, εφαρμογής κοινοτικών πολιτικών στην Ελλάδα κ.λπ.

Η κατεύθυνση «Διεθνές Δίκαιο για το Περιβάλλον & την Ενέργεια» αποβλέπει στην προετοιμασία ειδικού επιστημονικού προσωπικού για το Δημόσιο, συμπεριλαμβανομένης και της περιβαλλοντικής διπλωματίας, καθώς και στελεχών Διεθνών Οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων σε θέματα περιβάλλοντος και βιώσιμης ανάπτυξης

Η κατεύθυνση «Διεθνής Πολιτική Οικονομία» αποβλέπει στη στελέχωση θέσεων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (π.χ. διευθύνσεις μελετών τραπεζών), που απαιτούν συνδυασμένη γνώση οικονομίας και πολιτικής για την εκπόνηση μελετών στάθμισης κινδύνων (risk assessment) αναφορικά με γεωγραφικές περιοχές και οικονομικές δραστηριότητες.

4. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΑ

Η έρευνα συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο της επιστημονικής ταυτότητας και στρατηγικής του Τμήματος. Το μεγαλύτερο μέρος της ερευνητικής δραστηριότητας διεξάγεται μέσω των ερευνητικών ινστιτούτων/κέντρων του Τμήματος.

Πανεπιστημιακό Ερευνητικό Ινστιτούτο «Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων»

Χιλλ 3-5, Πλάκα, Αθήνα 105 58 Τηλ: 210 3312-325 / 3312-326 / 3312-327 FAX: 210 3313-575 <https://idis.gr>

Πρόεδρος Δ.Σ.: Χαράλαμπος Παπασωτηρίου

Σκοπός είναι η έρευνα και η μελέτη στους παρακάτω τομείς:

- Διεθνής Πολιτική
- Στρατηγικές Σπουδές και Αμυντική Πολιτική
- Διεθνείς διαπραγματεύσεις
- Διεθνές Δίκαιο
- Ελληνική Εξωτερική Πολιτική
- Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση

ECEFIL (European Center of Economic and Financial Law) - Κέντρο Οικονομικού και Χρηματοοικονομικού Δικαίου

<https://ecefil.panteion.gr>

Διευθύντρια: Αναπλ. Καθηγήτρια Μαρία Μενγκ-Παπαντώνη

Τα κύρια πεδία στα οποία δραστηριοποιείται είναι:

- Επιχειρήσεις - Καταναλωτές
- Εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ - Εμπορική Πολιτική

- Ευρωπαϊκή Οικονομική Διακυβέρνηση
- Κανόνες ελεύθερης κυκλοφορίας
- Υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος

Ευρωπαϊκό Κέντρο Περιβαλλοντικής Έρευνας και Κατάρτισης

<https://ekepek.gr>

Διευθυντής: Ομ. Καθηγητής Γρηγόριος Τσάλτας

Σκοπός είναι η διεξαγωγή ερευνών και η μελέτη θεμάτων

- που εντάσσονται στο γνωστικό αντικείμενο της διεθνούς και ευρωπαϊκής πολιτικής
- των σχετικών θεσμών της γενικότερης περιβαλλοντικής διαχείρισης και προστασίας,
- της κοινωνικής και οικονομικής παραμέτρου του αειφορικού αναπτυξιακού φαινομένου που σχετίζεται τόσο με το φυσικό, όσο και με το ανθρωπογενές περιβάλλον.
- η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, η οργάνωση μεταπτυχιακών κύκλων σπουδών, καθώς και θερινών εντατικών σεμιναρίων κατάρτισης, η παροχή υπηρεσιών αξιολόγησης.

Ευρωπαϊκό Κέντρο Έρευνας και Κατάρτισης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ανθρωπιστικής Δράσης (ΕΚΕΚΔΑΑΔ)

<http://www.ekekdaad.org>

Διευθύντρια: Επίκουρη Καθηγήτρια Μ. Ντανιέλα Μαρούδα

Στόχοι του ΕΚΕΚΔΑΑΔ είναι:

- η προώθηση των Αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών Department of International, European and Area Studies

- η διεξαγωγή ερευνών και η μελέτη θεμάτων που εντάσσονται στα γνωστικά αντικείμενα της διεθνούς και ευρωπαϊκής προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, του Ανθρωπιστικού Δικαίου, της Ανθρωπιστικής Δράσης και συναφών ζητημάτων του Διεθνούς Δικαίου.
- η συνεργασία με διεθνείς θεσμούς όπως ο ΟΗΕ, η UNESCO, το Συμβούλιο της Ευρώπης, η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ύπατη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες, η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού κ.α.
- η συνεργασία με ΜΚΟ και άλλους εθνικούς και διεθνείς θεσμούς της κοινωνίας των πολιτών που προάγουν/υπηρετούν ταυτόσημους με το ΕΚΕΚΔΑΑΔ στόχους
- η εκπαίδευση στο πεδίο των δικαιωμάτων του ανθρώπου και η προώθηση της διδασκαλίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου σ' όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης
- η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών
- η διοργάνωση σεμιναρίων κατάρτισης
- η προώθηση και οργάνωση μεταπτυχιακών μαθημάτων και μεταπτυχιακών κύκλων σπουδών, καθώς και θερινών μαθημάτων στους τομείς ενδιαφέροντός του

[Mediterranean Programme for International Environmental Law and Negotiation](https://mepielan.gr)

<https://mepielan.gr>

Διευθυντής: Ομ. Καθηγητής Ευάγγελος Ραυτόπουλος

Στόχοι είναι μεταξύ άλλων:

- Ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων στις διεθνείς περιβαλλοντικές διαπραγματεύσεις
- Ενίσχυση του Διεθνούς Περιβαλλοντικού Δικαίου
- Ενίσχυση της Διεθνούς οργάνωσης στο πεδίο της περιβαλλοντικής πολιτικής
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες